

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
GÖÇ VE UYUM ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

—●—
10 Kasım 2021 Çarşamba

—●—
KONU

**-Göç İdaresi Başkanlığı yetkililerinin, ülkemizde düzensiz göç,
düzensiz göçle mücadelede faaliyetleri ile sahada yaşanan sorunlar
hakkında sunumu**

10 Kasım 2021 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.08
BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın milletvekillerimiz, sayın bürokrat arkadaşlarımız; hoş geldiniz. Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (*)

Bugün, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün aramızdan ayrılışının 83'üncü yıl dönümü. Bu vesileyle, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygıyla, minnetle ve rahmetle anıyorum.

Geçen hafta, bazı arkadaşlarla beraber Türkiye-İran sınırına gitmiştik. Düzensiz göç konusunda neler yapılıyor, sınır güvenliği konusunda neler yapılıyor; bu konuda bir çalışma yapmıştık. Hem sınır güvenliğini yerinde gördük hem de daha sonra, göçmen kaçakçılığı geri gönderme merkezleri konusunda da Van'da incelemelerde bulunduk. Bu toplantı da onun devamı olsun istedik. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, göçmen kaçakçılığı, düzensiz göçle ilgili hangi çalışmaları yapıyor; geri gönderme merkezlerinin durumu nedir, ne değildir; bunlarla ilgili bilgiler almak üzere Göç İdaresini davet ettik.

Değerli arkadaşlar, göç dünyanın en önemli konularından biri ama tabii ki hem Suriye'de hem Orta Afrika'da hem de Afganistan'daki kırılmadan sonra bu konu çok daha fazla gündeme gelmeye başladı. Özellikle, düzensiz göç konusu, tabii herkesin ciddi bir şekilde üzerinde dikkatle durduğu bir konu; kamu düzenini direkt etkileyen bir konu olduğu için...

Sınırdaki göç, Türkiye Cumhuriyeti devleti hem teknik olarak hem insani olarak hem askerî olarak her türlü önlemi almaya çalışıyor. Sınırdaki önlemler alındıktan sonra, göçmen kaçakçılığıyla mücadele konusunda da çok ileri adımlar atıldığını, güvenlik kuvvetlerimizin bu konuda ciddi mücadele içinde olduğunu kendilerinden dinledik. Tabii, sınırdan geçtikten sonra, göçmen kaçakçılığıyla mücadeleden sonraki bir aşama da geri gönderme merkezlerinde tutulması ve sınır dışı süreçleri. Bu konuda da geri gönderme merkezlerine ziyarette bulunduk, oradaki insani şartları da gördük.

Düzensiz göç, göçmen tabii ki bir suç işlemiş ancak bu suç tabii hürriyeti tahdit edici bir suç değil, ağır cezayı gerektiren bir suç değil ve göçmenler çoğu zaman kendi ülkelerinde zor koşullarda yaşadıkları için bu göçe çıkıyorlar. Şimdi, en son, hepimizin hafızasında olan bir olay var, onu hatırlatmak istiyorum, hakikaten çok dramatik; Afganistan'da, Taliban, rejimi ele geçirdikten sonra insanlar Afganistan'ı terk etmek istediler ve orada uçakların tekerlerine tutunarak o ülkeyi terk etmek istediler. Aslında, insanlar, öleceğini bile bile, ülkeyi terk etmek için kendilerini âdeta feda ettiler. Yani, bu şunu gösteriyor: Bu coğrafyalarda, hakikaten hem istikrarsızlık var hem de ekonomik açıdan büyük, ciddi sıkıntılar var. Bu insanlar, bu ülkelerde durmak istemiyorlar.

Kaynak ülkelerin durumu düzensiz göçle mücadele kadar, çok daha önemli bir konu. Kaynak ülkelerde istikrarın sağlanması gerekiyor, kaynak ülkelerde insani ihtiyaçların mutlaka giderilmesi gerekiyor; yoksa bu insanlar her koşulda bir yolculuğa çıkıyorlar. İşte, biz Van'da dinledik "Elli beş günde ancak Türkiye'ye geldik." diyorlar. Elli beş günlük yolculuğa kim çıkabilir? İşte her gün televizyonlarda, medyada görüyoruz. Ege'den, Akdeniz'den o şişme botlarla geçmeye çalışıyorlar, çocuklarını yanına alıp insanlar geçmeye çalışıyor. Hangimiz o karanlık sulara çocuklarımızı, yaşlı annesini, babasını alarak o botlara biner ki? Bu insanlar bu botlara neden biniyor? Bunu da tabii

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

dünyanın görmesi gerekiyor. Ortada ciddi bir şekilde, kaynak ülkelerde sorunlar var. Bu sorunlar çözülmeyi sürece bundan sonraki tedbirlerin hepsi aslında tali tedbirler ama her şeye rağmen tabii bizim bu sürece insani, hukuki, vicdani olarak yaklaşmamız gerekiyor.

Bazen düzensiz göçler, sığınmacı süreçleri de aynı çuvala konularak karıştırılıyor, bunlar da ayrı konular birbirinden. Düzensiz göç başka bir konu, sığınmacılık ayrı bir konu. Düzensiz göçle biz kamu düzenini sağlamak için sonuna kadar mücadele ediyoruz ama sığınmacı süreçlerinde de insani, vicdani, hukuki ne yapmamız gerekiyorsa bu konudaki adımları atıyoruz. Bu konuda, Türkiye'nin milletiyle beraber örnek bir göç politikası sergilediğini söyleyebiliriz.

Biraz önce Hırvatistan'dan bir heyet geldi, başka bir komisyondaydık, yine konumuz göçtü. İşte, onlar bize farklı sorular sordular: "Türkiye'nin göç uyum politikaları ne, neler yapılıyor?" Biz onların hepsini anlattık, sonra ben dönüp "Siz de kaç tane sığınmacı var? Kaç tane göçmen var? Siz, bu konuda insani olarak ne yapıyorsunuz? Ne kadar külfet paylaşıyorsunuz? Akdeniz'de ölen insanlar için bir adımınız var mı? Avrupa'da yükselen göçmen düşmanlığına karşı bir tepkiniz var mı?" dediğimde, emin olun cevap veremediler. Ama insanlığın ve hepimizin, bütün siyasetçilerin; bazen bu göçmen düşmanlığı konusunda ciddi, olumsuz bir dil geliştiriliyor, bu olumsuz dile asla kendimizi teslim etmememiz gerektiğini düşünüyorum.

Bu girişten sonra, arkadaşlar kendilerini tanıttıktan sonra bilgilendirmeye geçelim inşallah.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir iki dakika söz verebilir misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sonunda versem olmaz mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, mümkünse girişte...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar, Değerli Genel Müdürüm, bürokrat arkadaşlarım, basın mensupları; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Evet, bugün, hakikaten 10 Kasım; ülkemiz için çok anlamlı, önemli bir gün. Ülkemizin kurucu lideri Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ölümünün 83'üncü yıl dönümünde rahmetle, minnetle anıyorum.

Evet, Başkanın bahsettiği konular ciddi ve önemli, göç konusu. Göç konusu, eğer gerçekten bunun dünyada bitirilmesi isteniliyorsa, esas huzursuzluğun çıktığı ülkelerde bu huzursuzluğun bitmesi lazım; çıkmaması için tüm dünya ülkelerinin el ele verip, en azından göçün bu kadar çoğalmaması için, ülkelerin rahatsız olmaması için kaynağında bu sorunu halletmek lazım; dünyadaki en büyük eksiklik bu. Umarım ve dilerim tüm dünya ülkeleri bundan ders çıkarır çünkü bu bir insanlık sorunudur, bu bir insan hakları sorunudur. Nerede insan hakları sorunu varsa, evet, orada olmak lazım. Dünyanın adaletli, huzurlu bir düzene kavuşmasının da yolu bu, bu anlamda duyarlı olmak lazım.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Başkanım, ben de teşekkür ederim.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğümüz geçen hafta –bir hafta önce herhâlde- Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle artık Başkanlık oldu, daha üst bir kuruluş hâline geldi, daha da büyüyor; bu anlamda, göç konusunun yönetilmesi, süreçlerinin yönetilmesi konusunda hem insani açıdan, insan kaynağı açısından hem de politik açıdan daha kapsamlı, daha verimli bir kurum hâline dönüşüyor. O konuda da küçük bir bilgi isteriz Sayın Başkanım.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Büyüdükçe bizlerin de telefonlarına çıksalar iyi olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bu da önemli bir uyarıdır.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Doktor Servet Ünsal ben. Savaş Ünlü'ye söyleyin; bir bilgi alacağız, Van'a gideceğiz, telefonumuza çıkmıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tabii ki bu konu önemli, bu uyarıları...

Tabii ki milletvekilleri millet adına burada görev yapıyorlar. Netice itibarıyla bu tür konularda bilgi istenildiği zaman mutlaka verilmesi gerekiyor.

Uyarınızı kayıtlara geçirdik Başkanım.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Teşekkür ettim, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Başkanım, tahminî kaç dakikalık bir sunumunuz var?

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Kırk dakikaya yakın sürer ama.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Biraz kısaltalım, kırk dakika uzun, biz daha çok soru soralım bence. Şöyle bir yirmi-yirmi beş dakikalık sunum alalım, biz daha çok soru alalım.

Buyurun.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Tabii, göç konusu, Sayın Başkanımızın da belirttiği gibi, son dönemde en önemli konulardan bir tanesi, dünyanın gündeminde. Uluslararası alanda istikrarsızlıklar, ekonomik sıkıntılar artıca... İnsani yönü dolayısıyla da ayrıca bir önem arz ediyor. Bu noktada, bildiğiniz gibi, biz de kurum olarak, 2013 yılında kanunu çıkarılmış, 2014 yılında “Genel Müdürlük” olarak kurulmuş, taşra teşkilatını 2015 yılında tamamlamış... Anlamli bir tarihe de denk geldi -ben cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü de rahmetle ve minnetle anarak başlamak istiyorum- bu yıl 29 Ekimde de çıkarılan kararnameyle Başkanlık seviyesine yükseltildi; bunlar tabii önemli.

Göç, hâlihazırda dünya konjonktürüne baktığımız zaman, orta ve uzun vadede artarak devam edecek gibi gözüküyor. Kaynak ülkelerde, çok sayıda müdahil olan farklı ülkeler olmuş olması dolayısıyla oralarda yakın zamanda huzur –gelir diye ümit ediyoruz ama- konusunda ufukta bir ışık gözüküyor gibi görünüyor. Bu anlamda, yeni teşkilatlanmayla ilgili kısa bir bilgi verip sonrasında düzensiz göçle ilgili ayrıntılı bir sunum heyetimize arz etmeye çalışacağız.

Ayrıca, Van ziyareti sonrasında böyle bir program düzenlenmiş olmasını da çok daha etkili ve güzel bir noktaya ulaşacağımızı gösteriyor diye değerlendiriyorum.

Öncelikle, Başkanlık olarak yeniden kurulmuş durumdayız. Şu an iç çalışmalarımız, mevzuat güncellemelerimiz, kurum içi görevlendirmelerimiz, yeni teşkilatlanmamız üzerinde yoğun bir şekilde çalışıyoruz. Burada bizim önemsedığımız en önemli konulardan bir tanesi “Düzensiz Göçle Mücadele ve Sınır Dışı İşleri” bir genel müdürlük olarak şu anda bulunacak Başkanlığın altında; yabancılarla ilgili daha çok ikamet, vize iş ve işlemlerine bakan “Yabancılar Genel Müdürlüğü” ayrı bir genel müdürlük olarak bulunacak; daha çok sığınmacılar ve geçici koruma, Suriyelilerin statüsü çerçevesinde iş ve işlemlerle ilgilenen “Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü”müz de gene bir genel müdürlük olarak bulunacak; bunun dışında da Türkiye’de bulunan bütün yabancılarla ilgili olarak ve Türk toplumuna yönelik olarak “Uyum ve İletişim Genel Müdürlüğü” uyum noktasında faaliyetlerini sürdürmek üzere, 4 Genel Müdürlük ana hizmet veren, ana hizmetleri sunan genel müdürlükler olarak bulunacak. 5’inci genel müdürlüğümüz ise “Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak “Bilgi İşlem, Personel Dairesi, Destek Hizmetleri ve Eğitim Dairesi” şeklinde teşekkül etmiş olacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – “Düzensiz Göç” bir genel müdürlük oldu artık.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet, “Düzensiz Göç ve Sınır Dışı İşlemleri Genel Müdürlüğü” şeklinde.

Ciddi bir düzensiz göç baskısı bütün dünyada var, bizde de 2019 rakamlarında pik yapmıştı, sonrasında pandemi döneminde çevre ülkelerde de alınan tedbirler vardı, bizde de seyahatlerde kısıtlamalar olduğu için biraz azalma ortaya çıktı, rakamlarında bir azalma var.

Burada, ben, düzensiz göçle ilgili -sunumun daha anlaşılır hâle gelmesi için- en temel stratejiyi arz etmek istiyorum heyetinize. İlk etapta, Sayın Başkanımızın da söylediği gibi, kaynak ülke çok önemli. Bu kaynak ülkede neler yapabiliriz ki oradan insanlar ayrılmak zorunda kalmansınlar? Bu çerçevede, biz ülke olarak kaynak ülkelerle iyi bir diplomasi geliştirmeyi önemsiyoruz. Buna, o diplomasiye bizim düzensiz göçle mücadeledeki sonraki adımlarımızı pozitif etkilemesi yönüyle de çok dikkat ediyoruz. Hatta, düzensiz göç ve sınır dışı işlerinden sorumlu Genel Müdür Vekilimiz şu anda bir daire başkanımızla beraber Pakistan’da, gene bu konular üzerine çalışmak üzere orada bulunuyorlar. Aslında burada olsaydı Genel Müdüremiz, o da katılmış olacaktı benim yanıma sıra.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Siz, Genel Müdürün üstünde bir görevdesiniz şu anda.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet.

İkinci nokta, komşu ülkelerle ilişkiler oldukça önemli. Sonuçta Afganistan örneğini ele alacak olursak, insanlar Afganistan’dan İran üzerinden Türkiye’ye geliyorlar. Gene, Bakanlık olarak bizim komşu ülkelerle de gerek Bakanlığımızın konularıyla gerekse göç konularıyla ilgili düzenli görüşmelerimiz oluyor. Tabii, bunların hepsini biz Dışişleri Bakanlığıyla ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği hâlinde bu süreçleri yürütüyoruz.

Üçüncü en önemli nokta, sınır güvenliği noktası. Sınır güvenliği noktasında da son yıllarda aldığımız birçok tedbir var, sunumun içerisinde ayrıntılarını görmek mümkün. Sizler de Van ziyaretinde bulundunuz, orada da bilgi alma imkânı olmuştur.

Dördüncü nokta, sınırdan geçiş yapmış olanlar için kolluk güçlerinin tespitleri sonrasında geri gönderme merkezlerimiz var Türkiye’de, her geçen gün kapasitesini ve içinde sunulan hizmetlerin kalitesini artırmaya çalıştığımız da bir alan ve iyi bir noktada olduğumuzu kesinlikle belirtebiliriz; aksayan noktalar illa ki olabilir ama onlarla ilgili de düzenli tedbirler alıp bunları hayata geçirmeye çalışıyoruz.

Geri gönderme merkezleri, Sayın Başkanımızın da söylediği gibi, geçici süreyle insanların orada idari gözetim altında tutulması, sonrasında da ülkelere dönüşleri için altyapı oluşunca... Çünkü sınır dışı süreci ayrıntılı bir süreç; uyruk tespiti yapıyorsunuz, elçilikle görüşüyorsunuz, seyahat belgesi temin ediyorsunuz, uçuş planlaması yapıyorsunuz veya kapıdan çıkaracaksınız ona göre planlama yapıyorsunuz; birçok ayrıntısı olan bir nokta. Bu açıdan düzensiz göçün maliyetleri de ortaya çıkıyor.

Ben bu girizgâhtan sonra Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa sunumu arz edeyim, sonrasında da sayın vekillerimizin soruları olursa biz onları cevaplamaya çalışalım.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ülkemizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü rahmet ve minnetle anıyorum.

Bugün sizlere “Türkiye’nin Düzensiz Göçle Mücadele Alanında Yaptığı Çalışmalar” konulu sunumunu arz edeceğim.

Sunumumda öncelikle dünyada düzensiz göç ve Türkiye’de düzensiz göçle ilişkin bilgi vereceğim; ardından, düzensiz göç istatistiklerini paylaşacağım; akabinde, düzensiz göçle mücadeleye ilişkin tedbirler konusunda detaylı bilgi vereceğim; son olarak ise ülkemizde düzensiz göçle mücadele yaklaşımını arz edeceğim.

Dünyadaki göçmenlerin toplam sayısı 258 milyonu aşmıştır; Birleşmiş Milletler verilerine göre 124,8 milyonunu kadınlar; 36,1 milyonunu çocuklar oluşturmaktadır; dünya çapında yerinden edilmiş 68,5 milyon kişi de bu 258 milyona dâhildir ancak bu kişilerin sadece 25,4 milyonu kayıtlı mültecilerdir. Bu durum, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en yüksek seviyeye ulaşmış olup küresel anlamda ele alınması gereken bir konu hâline gelmiştir.

21'inci yüzyılda düzensiz göç küreselleşmenin etkisiyle, sosyal medya kullanımının yaygınlaşmasıyla, ulaşım ve iletişim araçlarının çeşitlenmesiyle birlikte yalnızca insan hareketliliğine sebebiyet vermemiş, ayrıca ülkeleri sosyoekonomik ve güvenlik açısından derinden sarsan, şehirlerin demografik yapılarını değiştiren, terörü ve organize suç örgütlerini besleyen bir tehdit hâline gelmiştir. Dünya genelinde göç rotalarına baktığımızda, bazı rotaların sıkça kullanıldığını görmekteyiz. Örneğin, Kuzey Amerika Kıtası'nda Meksika'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne, yine Venezuela'dan Kolombiya'ya yönelik bir hareket söz konusudur. Afrika ülkelerinden ve Doğu Avrupa'dan yola çıkan göçmenlerin hedefi ise genellikle Batı Avrupa şeklindedir. Hindistan ve Endonezya ise Avustralya'ya doğru bir göç akımı sergilemektedir. Türkiye ise transit ya da hedef ülke olarak seçilmektedir göçmenler açısından yoğunlukla. Orta Asya ülkelerinden ve Afganistan'dan başlayan rotaların hedefinde genellikle ülkemiz bulunmaktadır.

Sayın milletvekillerim, sunumumun bu bölümünde sizlere ülkemizde düzensiz göç alanına ilişkin genel bilgiler vereceğim. Bildiğiniz üzere ülkemiz bulunduğu coğrafi ve stratejik konumu nedeniyle tarih içerisinde önemli göç ve iltica akınlarıyla karşı karşıya kalmıştır ve hâlen de kalmaya devam etmektedir. Ülkemizin artan ekonomik gücü ülkemize yönelik göç hareketleri için ekstra bir çekim unsuru hâline gelmiştir. Ülkemiz, geçiş ülkesi olması konumu yanında, artık bir hedef ülke konumundadır.

Ülkemizde bulunan yabancılara ilişkin istatistikleri verilere baktığımızda ise 3,7 milyon geçici koruma kapsamında Suriyeli, 1 milyon 200 bin ikamet izni sahibi, 300 binin üzerinde uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi olmak üzere toplam 5 milyonu aşkın düzenli göçmen bulunmaktadır.

Düzensiz göç ise genel anlamıyla, bir yabancının –kanunumuzdaki ifade de bu şekilde- yasa dışı yollarla ülkemize girmesi, çıkması ya da ülkeye yasal yollarla girmiş olup yasal kalış süresi dolmasına rağmen, ülkemizde kalmaya devam etmesi veyahut da ülkemizde izinsiz çalışması durumlarını ifade etmektedir.

Ülkemize yönelik göç rotalarını incelediğimizde ise farklı coğrafyalardan ülkemizi hedefleyen göçmenlerin farklı motivasyonlarla ülkelerini terk edip Türkiye'ye yönelindikleri görülmektedir. Örneğin Kuzey ve Orta Afrika ülkelerinden gelen göçmenlerin ülkemizi daha ziyade transit olarak geçip, amaçlarının Batı Avrupa'ya ulaşmak olduğunu görmekteyiz. Orta Doğu ve Asya ülkelerinden yola çıkan göçmenlerde ise kendilerini göçe iten sebepler arasında baskı, zulüm tehdidi, ekonomik sebepler ön planda yer almaktadır.

Sayın milletvekillerim, sunumumun bu bölümünde göçe ilişkin istatistikleri daha detaylı bir şekilde arz edeceğim. Ülkemizde yakalanan düzensiz göçmenler 2015 yılına kadar 50 bin bandındayken, 2015'ten sonra bu sayı ciddi oranda artış göstermiştir. 2018 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısında bir önceki yıla oranla yüzde 52 artış yaşanmış; 2019 yılında ise pik yapmış, 454.662 rakamına ulaşmış ki burada da bir önceki seneye göre yüzde 69'luk bir artış gözlenmiştir. 2020 yılında pandemi sebebiyle kısmi bir düşüş olsa da 122.302 şeklinde bir düzensiz göçmen ülkemizde yakalanmıştır. Hâlihazırda yakalanan düzensiz göçmenler ise 4 Kasım tarihi itibarıyla 128.994'tür. İlk 10 uyruk yakalamalarına baktığımızda ise ilk 3'ün, yıllar itibarıyla da -2019, 2020 ve 2021 olarak- Afganistan, Suriye, Pakistan şeklinde olduğunu görmekteyiz.

Alınan tedbirlere sunumun ilerleyen bölümlerinde de değineceğim. Tablodan baktığımızda, 2019’da Pakistan yaklaşık 71 bin iken, 2020 ve 2021’de bu rakamın 13 binlere geldiğini görmekteyiz. Bunun sebebi, az evvel Sayın Başkanımın da ifade ettiği üzere, kaynak ülkede gerekli tedbirlerin alınması.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanımızın, Bakan Yardımcımızın ziyareti oldu Pakistan’a; kurumumuzdan gene, Abdullah Bey’in ziyareti olmuştu; gene, düzensiz göçte bakan Başkanımızın ziyaretleri olmuştu. Orada kurulan iletişimlerle bu anlamda uygun bir...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Pakistan’a geri gönderme sorunu da yaşanmadı.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Geri gönderme sorunu da yaşanmadı. Afganistan’la da daha önce iyi bir iletişim oluşturulmuştu. Oraya da defalarca Bakan Yardımcısı düzeyinde Kurum Genel Müdürümüz ve ilgili daireden arkadaşlarımız düzenli ziyaretler yaptılar. Burada elçilikleriyle irtibatımız sürekli devam ediyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şimdi şu anda nasıl?

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Ayrıntı verecekler arkadaşlarım sunumunda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şeyi anlattınız, dediniz ki “Türkiye hedef ülke değil geçiş ülkesi...”

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Transit ülke olmanın yanında artık hedef ülke, ülkemiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Biz Sayın Başkanın Başkanlığında Van’da iken orada verdikleri bilgi: “Türkiye hedef ülke değil, transit geçiş ülkesidir.” demişlerdi bize. Yani biz bu konuda hangisine itibar edeceğiz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – İkisine de yani bizim dediğimiz Sayın Milletvekilim. Transit ülke olmanın yanı sıra artık hedef ülke.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Efendim, şöyle...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada “Biz hedef ülke değiliz, biz transit ülkeyiz.” demişlerdi, bize verdikleri bilgi buydu.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Şimdi ikisini de tam...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burası doğru yani, sizin anlattıklarınız doğru, orası yanlış biliyor o zaman.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, teşekkür.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Sayın Başkanımızın da bahsettiği üzere Pakistan’daki kuruluş olan NADRA’yla Genel Müdürümüz artık Başkanlığımız arasındaki ilişki, irtibat sayesinde bu rakamlar 71 binden 13 binlere çekildi. Şöyle ki, artık Pakistanlılar da “Nasılca Türkiye’ye gittiğimizde hızlı bir şekilde tekrar deport edileceğiz, sınır dışı edileceğiz.” diye artık yakalamalar azalıyor, gelen sayısı azaldı çünkü Pakistan’dan.

Yine, tabloya baktığımızda, Fas ve Cezayir 2019’da ilk 10 ülke arasında yer almaktayken 2021’de artık aldığımız tedbirler, vize rejimindeki düzenlemeler sayesinde Dışişleri Bakanlığımızla koordine içerisinde hareket etmemizin sayesinde 2021’de ilk 10 ülke arasında...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bunların hepsinde vize zorunluluğumuz var mı?

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Hepsinde yok efendim, şimdi vize ülkeden ülkeye değişiyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mesela burada yok, olmadığı hâlde zaten gelip doksan gün kalma gibi bir hakkı oluyor, bu doksan günden sonra mı sayılar sürelerle dâhil oluyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Yok Sayın Başkanım, şimdi düzensiz göçün özelliği şu: Vizesiz de olsa sınırları yasa dışı yöntemlerle geçiyor olması, yani bunlar sınırdan yasa dışı yöntemlerle geçtikleri için...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kapı yok zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kapıdan geçseler...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Suriye...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Suriye için demiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben Suriye için söylüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ben başka ülkeler için...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çünkü burada Suriye de var üstadım. Suriye’de vize yok...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Suriye’den ikametle gelenlerde büyük bir ihtimalle sorun vardır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O nasıl oluyor onu anlamadım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Niye? Suriyeliler geçici korumaya tabi iken...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vize...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bence şey yapsak ya Mahmut Bey, soruları alalım, bak bunlar önemli sorular, en son sorulm.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada gördüm de ondan sordum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Doğru bir soru canım, bir şey demiyorum.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Düzensiz göç kavramını Kanunumuza göre verirken şöyle bir ifade kullandım: Ülkemize illegal giren yahut illegal çıkan, yasal girip, yasal kalış hakkı dolmuş olmasına rağmen kalmaya devam eden yahut izinsiz çalışan...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – İkameti dolup da ikameti bitmiş kişi düzensiz göçmen konumuna düşmüş oluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doksan günlük süre dolmuşsa düzensiz göçmen.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Evet.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Bu da vize ihlali durumuna, doksan gün dolunca vize ihlali durumuna düşmüş oluyor, bunlar düzensiz göçmen olarak kabul ediliyor, nitelendiriliyor. Tekrar yasal hâle geldi, vaktini kaçırdı, orada bazen tolere ettiğimiz

zamanlar oluyor ama sonrasında suistimal ettiğini fark ettiğimizde ve tespit edildiğinde bu “düzensiz göçmen” olarak işlem görüyor; ya terke davet ediliyor ya da orada bir ilerleme sağlanamamışsa bir sonraki aşamada tekrar tespit edilmişse ondan sonra sınır dışı işlemi uygulanıyor.

Sayın Vekilim, az önceki Fas’la ilgili mesele de şöyle: Şimdi, vize rejimi çerçevesinde bir ülke, Türkiye’nin vize rejimini suistimal edip Türkiye’ye gelip sonrasında da bunu suistimal ederek düzensiz göçmen konumuna kendini getiriyorsa ve orada bir suistimal tespit etmişsek Dışişleriyle bu konular üzerinde müzakereler yapıyoruz. Yakalananların üzerinden, elde ettiğimiz veriler üzerinden onlarla irtibata geçiyoruz. O vize rejimlerinin yeniden değerlendirilmesi için istişareler yapıyor, değişiklikler yapıyor. Bu da bizim düzensiz göçmenlerin sayısını azaltmamız için bir politika unsuru olarak kullandığımız bir enstrüman.

Mesela, bu süreçte Fas’ta veya Kuzey Afrika’da bir kısım ülkelerle ilgili bu anlamda vize rejiminde yapılan düzenlemelerin, getirilen sınırlamaların düzensiz göçe olumlu katkıları oldu.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Son iki slayta geçmek istiyorum uygun görürseniz, iş akışını etraflıca görmek açısından.

Sayın milletvekillerim, düzensiz göçmenler ya kolluk birimlerimizce yakalanmakta ya da İl Göç İdaresi Müdürlüklerimizce tespit edilmektedir. Söz konusu kişilerin yakalanması akabinde kolluk birimlerimiz Düzensiz Göç Ortak Veri Tabanı’na veri girişi yapmakta ve gerekli evrakları hazırlamaktadır. Ardından il müdürlüklerimize tesliminden itibaren kırk sekiz saat içerisinde gerekli idari kararları değerlendirme Kanunumuz gereği yapılmak zorundadır. Hakkında sınır dışı etme kararı alındıysa idari gözetim, idari gözetime alternatif yükümlülüklerle tabi tutma, terke davet etme kararları alınabilmekte ya da doğrudan hudut kapılarımızdan çıkışları sağlanmaktadır. Kanunumuz kapsamında, bir yabancı hakkında Türk Ceza Kanunu kapsamında suç işlemesi, terör bağlantısı bulunması, gerçek dışı bilgi yahut sahte belge kullanması, geçimini meşru olmayan yollardan sağlaması, kamu düzeni, kamu güvenliği, kamu sağlığı açısından risk teşkil etmesi, yasal kalış hakkı bulunmaması, izinsiz çalışması, illegal giriş yahut çıkış yapması, giriş yasağı ihlalinde bulunması, uluslararası koruma statülerinin sona ermesi ve nihai kararın oluşması sebepleriyle sınır dışı etme kararı alınabilmektedir. Hakkında sınır dışı etme kararı alınan bir yabancı yedi gün içerisinde yetkili idare mahkemesine başvurabilir.

Sayın milletvekillerim, 2019 yılında Kanunumuzda yapılan değişikliklerle birlikte idari gözetime alternatif yükümlülükler de hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede de hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancılardan kaçma ve kaybolma riski bulunanlar, giriş-çıkış kurallarını ihlal edenler, sahte, asılsız belge kullananlar, tanınan sürede çıkmayanlar, kamu düzenini, kamu güvenliğini, kamu sağlığını tehdit edenler hakkında idari gözetim kararı alınabilir. İdari gözetim altına alınan yabancılar geri gönderme merkezlerinde barındırılır. Geri gönderme merkezlerinde barındırılma süresi altı ayı geçemez ancak bu süre yabancı iş birliği yapmaz yahut ülkesiyle ilgili doğru bilgi vermezse altı ay daha uzatılabilir. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar bu karara karşı sulh ceza hâkimliğine itiraz da edebilir.

Geri gönderme merkezlerinde yabancılara barınma, yemek, temizlik, hijyen malzemeleri, açık havadan yararlanma, ibadethaneler, spor alanları, çocuk oyun alanları, sağlık hizmetleri, psikosozyal destek hizmetleri, iletişim, ziyaretler, avukata erişim hizmetleri sunulmaktadır.

Sağda yer alan tablo, hâlihazırda tarafımızca işletilen 25 geri gönderme merkezini göstermektedir.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Malatya’da iki tane.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Evet, 2 tane efendim.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Bazı illerimizde, İstanbul’da da 1’den fazla var.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Erzurum’da da misal.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Erzurum’da da aynı şekilde.

Tabii, buralarda üç öğün yemek hizmeti veriliyor ve nitelikli bir şekilde veriliyor. Temizlik, hijyen malzemeleri, açık havadan yararlanma, ibadethane imkânı, spor alanları, kütüphane, çocuk oyun alanları, çocuklara yönelik halk eğitimden temin edilen usta öğreticilerin verdiği çeşitli etkinlikler mevcut. Sağlık hizmetleri veriliyor, daha ileri hizmet gerektiğinde hastaneye sevkleri sağlanıyor, psikososyal destek hizmetleri oldukça önemli, düzenli olarak görüşme yapmaya çalışıyor arkadaşlarımız. İletişim imkânı sağlanıyor, ziyaret imkânı sağlanıyor, avukata erişim imkânı sağlanıyor. Tabii, az önce arz ettiğim gibi, biz 2013’te Yasa’sı çıkmış, 2014’te kurulmuş, 2015’te tam da göçün artmaya başladığı dönemde göçle beraber kendini geliştirmek için emek harcamış bir Kurumuz. Büyük oranda kurumsallaşmamızı da her geçen gün artıyoruz. Başkanlık olmuş olmamız dolayısıyla da bundan sonraki süreçte daha da etkin ve etkili hizmetler yapacağımızı ümit ediyoruz ama mevcut durumumuzda da çok iyi bir noktaya geldiğimizi gururla söyleyebiliriz, güzel politikalar üretmeye çalıştığımızı ve sonuçlandırdığımızı söyleyebiliriz. Örneğin, avukatlarla ilgili önceki yıllarda daha fazla yakınmalar vardı, son dönemde bunlarla ilgili daha fazla müdahil olduk, ilerleme kaydettik. Eksiklerimiz yok mu? Hâlihazırda var, mesela bununla ilgili özel bir analiz yaptırдық, tarafsız bir gözle analiz yaptırдық, buradaki eksikliklerimizi tespit ettik; bunları gidermek için adım adım emek harcıyoruz. Bir kısım projeler var hâlihazırda yürüttüğümüz. Genç bir Kurumuz ama bu tespitlerimizi yaptığımız zaman bunlara bir takvim belirliyoruz, kaynağını temin ediyoruz ve bunları hayata geçirmek için gayretle çalışıyoruz. Genç bir Kurum olmamıza rağmen bu süreç içerisinde aynı zamanda yaklaşık 1.500 civarında göç uzmanı diyeceğimiz çok kaliteli arkadaşlar yetiştirmiş olduk. Hâlihazırda da il müdürlerimizi Van’da gördünüz, Van’daki arkadaşımız bizim bir göç uzmanımız, il müdürü olarak görev yapıyor. İstanbul İl Müdürümüz bizim göç uzmanı olarak Kurumumuzda; devlette ilk defa işe başlamış, Kurumumuzun içinde yetişmiş arkadaşlar. Yaklaşık 60 ilde bu şekilde bizim idarecilerimiz kendi Kurumumuzun içinden yetişmiş idareciler. Şimdi bir genel müdürümüz de yine Kurumun içinden uzman olarak göreve başlamış olup hâlihazırda da uzmanlaştığı alan üzerinde genel müdür olarak hizmet verecek Kurumumuza. Bu anlamda, her geçen gün de eksik taraflarımızı tamamlamaya da çalışıyoruz. Bu arada da göç bütün hızıyla devam ediyor, o açıdan elimizden gelen gayreti gösteriyoruz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Yansındaki resimler Sayın Başkanımızın bahsettiği, geri gönderme merkezlerimizdeki sağlanan hizmetlere dair resimler. Ben sunumuma göçmen kaçakçılığıyla devam etmek istiyorum sayın milletvekillerim.

Göçmen kaçakçılığı suçu maddi çıkar elde etmek amacıyla yasal olmayan yollardan ülkemize insan sokma veya ülkemizden yurt dışına insan çıkmasına imkân sağlanmasıyla oluşur. Göçmen kaçakçılığında suç teşebbüs aşamasında kalmış olsa bile tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur. Göçmen kaçakçılığı suçu ile düzensiz göç akımları arasında pozitif bir korelasyon mevcuttur. Bu sebeple, düzensiz göçle mücadelede de önemli unsurlardan biri olarak

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Maddi çıkar olmadan olmaz mı, manevi çıkar da olmaz mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – TDK öyle diyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım da, maddi çıkarı üstüne koydun, manevi çıkar olmadı mı...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Herhangi bir çıkar diyelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilmem.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Ceza Kanunu’nda öyle yazıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ceza Kanunu’nda öyle yazıyor da...

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Kanundaki şeyi almıştık...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olması gereken ne, öneriniz? O zaman hepsi...

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – O zaman “maddi” kelimesi belki ilerdeki bir kanun düzenlemesinde efendim çıkarılarak “herhangi bir çıkar elde etmek amacıyla” gibi düzenlenebilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Herhangi bir çıkar...” Çıkarırsız olamaz bu canım ağabeyciğim yani öyle yaparsak var ya zaten Van’ın şikâyetçi olduğu konu şuydu: Biz alıyoruz, bırakıyoruz, ceza yemiyorlar o aradaki bu işi meslek hâline getiren araçlar.” diyor.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Vekilim, ona şöyle bir...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Buradaki en büyük sıkıntı oydu zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şöyle yapalım, bunlar doğru şeyler üzerine konuşulabilir...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Devam edelim, özür dilerim araya girdim ama kusura bakmayın, tam üzerinde olduğunuz için söyledim.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Sayın Vekilim, 2019’da bir düzenleme...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın vekiller, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne baktım şimdi, nasıl tanımlanıyor diye, orada da “doğrudan doğruya veya dolaylı olarak mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek” diye ifade etmişler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Maddi veya manevi çıkar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Maneviden bahsetmemişler, “bir çıkar elde etmek” demek lazım tabii.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Yani orada birine iyilik olsun diye aracına birisini almış bir kişiyle diğerini ayırabilmek açısından belki “maddi” kelimesi olması gerekiyor diye değerlendirilebilir ama tabii “manevi çıkar” çok geniş bir tanım, onları da tanımlayıp öyle koymak lazım ama biz 2019’da bu suçun katalog suçlar arasına katılması için bir kanuni düzenleme yaptık, cezalar artırıldı, daha fazla da artırılabilir mi? Orta, uzun vadede bu cezalar daha fazla da artırılabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Van diyor ki: “Üç yıl ile sekiz yıl arası oluyor.” Siz bunu, bu üç yıl ile sekiz yıl arası yerine beş yıl ile sekiz yıl arası olsa daha iyi olur...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Hükmü alt sınırdan kuruyor, caydırıcı oluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bence hiç mahsuru yok, bilmiyorum o önemli mi?

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet efendim. Caydırıcılık olması önemli, 2019’da biz bu anlamda bir düzenleme talep etmiştik ve bunu yüce Meclisimiz gerçekleştirdi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yetersiz...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet, yetersizliği değerlendirilebilir Sayın Vekilim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Zaten biz bu toplantıyı da onun için yapıyoruz Başkanım, inşallah bunun sonunda bu tür şeyler çıkacak, önerilerimiz çıkacak. Bizim yapacaklarımız var, sizin yapacaklarınız var.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Tabii ki, tabii ki efendim.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Sayın Vekilim, sunumun ilerleyen kısmında o kısımlara da değineceğim. “Daha evvelki hükümler neydi? Kanun değişikliğinden sonraki hükümler ne oldu?” şeklinde.

Yansıda yakalanan göçmen kaçakçılarıyla ilgili yıllara sari yakalama sayılarını paylaştık, tutuklama sayılarını paylaştık. 2017 yılından itibaren ülkemize yönelen düzensiz göç akımlarının artışıyla paralel bir şekilde yakalanan göçmen kaçakçısı ve tutuklanan göçmen kaçakçısı sayısı da artış gösterdi; o tabloyu incelediğimizde 2020 yılında pandemi sebebiyle bir düşüş var. Hâlihazırda kolluk birimleri tarafından yakalanan göçmen kaçakçısı -2010 yılından aldığımızda- toplam 45.774; tutuklanan ise toplam 12.344 şeklinde.

Sayın milletvekillerim, sunumumuzun bu bölümünde düzensiz göçle mücadele kapsamında yapılan mevzuat çalışmalarını, organizasyon değişikliğini, operasyonel çalışmaları ve sistemsel çalışmaları arz edeceğim. Sayın Başkanımızın da konuşmasında bahsettiği üzere, 29 Ekim 2021 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün yapısı değiştirilerek Göç İdaresi Başkanlığı tesis edilmiştir. Anılan değişiklikte düzensiz göçle mücadelede etkinliğin artırılmasını sağlayacak şekilde uzmanlaşmaya gidilmiş, Düzensiz Göçle Mücadele ve Sınır Dışı İşleri Genel Müdürlüğü oluşturulmuş, bu Genel Müdürlüğün altında da 4 yeni daire başkanlığı ihdas edilmiştir. 6 Aralık 2019 tarihli ve 7196 sayılı Kanun’la Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Kanunu’nda değişiklik yapılarak göçmen kaçakçılığı suçu katalog suçlar altında sayılmış, hem de suçun cezası artırılmıştır. Suçun basit hâlinin cezası Aralık 2019 tarihinde yapılan değişiklikle “Kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.” hükmüyken “Kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.” şeklinde değiştirilmiştir. (3)’üncü fıkrasında ise “Bu suçun; bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek ceza yarısından bir katına artırılır.” iken “Bu suçun; birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde verilecek ceza yarısına kadar, bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek ceza yarısından bir katına kadar artırılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Başkanım, tabii, 2019 da -rakamları dikkatinizi çekmiştir- pik yaptığı bir dönem. Biz o dönemde o tespiti yapınca bu düzenleme için Meclisimize...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ama hâlâ düzenlemenin yetmediği sahada uygulayıcılar tarafından söyleniyor.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Hâlihazırda yetersiz, evet.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Tutuklama nedenleri" başlıklı 100'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasının (a) bendine "göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti" madde 79, 80 olarak eklenmek suretiyle, göçmen kaçakçılığı suçunun işlendiği hususunda da somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı hâlinde tutuklama nedeni var sayılabileceği yani katalog suçu olarak düzenlenmiştir.

Yine, 7196 sayılı Kanun'la 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda değişiklik yapılmış ve yeni hükümler eklenmiştir. Buna göre idare gözetime alternatif yükümlülükler ilk defa kanunumuzda düzenlendi. Düzensiz göçmenlerin gönüllü geri dönüşü, yine sınır dışı etme kararına karşı yargı yolu için yedi günlük süre getirilmiştir.

Sayın milletvekillerim, yapılan değişikliklerle göçmen kaçakçılığında kullanılan araçlara el koymayla birlikte suç süreleri değiştirilerek caydırıcılığın artırılması amaçlanmıştır. İdari gözetim altına alınan yabancıların uyruk tespitlerini yapabilmek amacıyla yabancıların iletişim cihazlarında -cep telefonu gibi- inceleme yapılabileceği düzenlenmiştir. Yabancıların idari gözetime alternatif tedbirlere tabi tutulacağı da yine ilk defa hüküm altına alınmıştır.

Sayın milletvekillerim, düzensiz göçle mücadelede kurumlar arası koordinasyonun daha etkili bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla Sayın Bakanımızın da Başkanlığında 2021-2025 yıllarını kapsayan Türkiye Düzensiz Göç Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planı hayata geçirilmiştir. Anılan eylem planı, düzensiz göçle mücadele tedbirlerini yabancıların ilk çıkış ülkelerinde yani kaynak ülkede önlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bu eylem planlarını da istiyoruz Komisyonumuza. Basılı hâli vardır herhâlde?

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Var efendim.

Bu eylem planımızın hedefleri, düzensiz göçün kaynağında önlenmesi ve göçle ilgili organize suçlarla mücadele edilmesi. Düzensiz göçü kaynağında önlemeye yönelik, kalkınma odaklı, o kaynak ülkede bölgesel ve uluslararası iş birliklerinin güçlendirilmesi, düzensiz göçmenlerin insan hakları çerçevesinde geri gönderilmesi sisteminin güçlendirilmesi, bu düzensiz göçe konu olan kişilerle ilgili olarak sistematik veri toplama ve analiz yapma imkânlarının araştırılması, düzensiz göçmenlerin insan haklarının gözetilmesi ve hassas durumda olanların, hassas uyrukların belirlenmesi olarak sıralanmaktadır.

Yabancılar meslek edindirici eğitimlerden gelir getirici iş kollarına kadar geniş bir yelpazede destek sağlamak amacıyla Başkanlığımız, Dışişleri Bakanlığımız, TİKA ve Kızılay iş birliğinde, 18 Haziran 2019 tarihinde, ulusal destekli gönüllü geri dönüş mekanizması kurulmuştur. Baştan beri bahsettiğimiz üzere, amaç o kişinin kaynak ülkeden çıkışını bir şekilde engellemek yani o ülkede gelir getirici küçük çaplı esnaftır, terzilik, bu gibi dükkânları TİKA, Kızılay ve Dışişleri Bakanlığımız iş birliğiyle de sağlayarak şahsın geçimini orada sağlayıp ülkemize yahut ülkemiz üzerinden başka ülkelere göç etmesini engellemek üzere kuruldu bu mekanizma. İlk olarak da mart ayında 44 Afganistan uyruklu yabancıların gönüllü geri dönüşü gerçekleştirilmiştir.

Sayın milletvekillerim, özellikle doğu sınırlarımızda güvenlik tedbirlerinin artırılmasını teminen sınır fiziki güvenlik sistemlerinin inşasına tüm hızıyla devam edilmektedir. Bu kapsamda, özellikle Suriye, İran, Irak, Ermenistan ve Gürcistan sınırlarımızda olmak üzere, 1.079 kilometrelik duvar inşası ve devriye yolu yapımının 1.021 kilometresi tamamlanmıştır. 913 kilometrelik aydınlatma sistemi inşasının 293 kamera ve algılayıcı sistemlerin kurulmasının ve 341 elektro optik kule inşasının tamamı bitirilmiştir. Bununla birlikte 284 adet termal kamera kurulumlarına yönelik çalışmalar da devam

etmektedir, en kısa sürede tamamlanması planlanmaktadır. Bunlar, sınır fiziki güvenlik önlenmelerine yönelik slayttaki resimler. Operasyonel süreçlere ilişkin düzenlemelere baktığımızda ise otogar, tren garları ve benzeri yerlerde denetim ve güvenlik tedbirleri artırılmış...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bunları biraz hızlı geçebilirsiniz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZENSİZ GÖÇLE MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANI RAMAZAN KESKİN – Tamam, olur Sayın Başkanım.

Düzensiz göç ortak veri tabanından bahsetmek istiyorum Sayın Başkanım. Düzensiz göçle mücadelenin en önemli ayaklarından birini de teknolojik imkânlar oluşturmaktadır. Bir düzensiz göçmen yakalandığında Başkanlığımız, Jandarma ve Emniyetin anlık görebildiği ortak çalışan bir sistemimiz var, adı “Düzensiz Göç Ortak Veri Tabanı.” 2019 yılından bu yana kullanıyoruz.

Yine, Dışişleri Bakanlığımızın da iş birliği hâlinde özellikle de düzensiz göçe kaynaklık eden 33 ülkede vize başvuruları esnasında parmak izi alınmasına gidildi. Bu sayede, bu kişi bir şekilde ülkemizde yakalandığı zaman kendisini farklı bir uyruktan gösterse bile vize alırken parmak izi alındığı için biz onun gerçek uyruğunu tespit edip temsilciliğiyle irtibata geçip onun sınır dışı işlemlerini daha seri bir şekilde alabiliyoruz.

Pakistan’la ilgili iş birliğimize sunumun başında da değinmiştim; hâlen devam eden bir iş birliğimiz söz konusu. Bunun öncesindeki 71 bin gibi rakamlardan şu an 13 binlere kadar gelen ve dolayısıyla yakalanan düzensiz göçmenler inmiş bulunuyor.

Son olarak, Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; dünya üzerinde çeşitli coğrafyalarda iki konsept öne çıkıyor; biri, düzensiz göçü dışsallaştırıcı güvenlik tedbirleri, biri ise düzensiz göçün önlenemeyeceği ama yönetilebileceği, düzensiz göçe konu olan kişilerin kaynak ülkede kalmasını sağlayacak yahut bir şekilde ülkemize gelmişse onların insan hakları kuralları çerçevesinde sınır dışı işlemlerini yürütecek konsept. Ülkemiz de bu ikinci konsepti kabul ediyor, gelişmiş Batı ülkeleri, hepimizin de malumu olduğu üzere, daha ziyade güvenlikçi, dışsalıcı yaklaşımı önceliyorlar.

Arz ederim efendim.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Başkanım, ilk girişte o ana kaynak ülke, komşu ülke sınır ve içeride yaptığımız şeyler yani hepsiyle ilgili biz ciddi ilerlemeler kaydetmiş durumdayız ve alınan tedbirler düzensiz göçle mücadeleye direkt yansıyor bu anlamda, bunun örneklerini de sunumda arz etmeye çalıştık.

Biz heyete sabırla dinledikleri için teşekkür ediyoruz, herhangi bir soru varsa alabiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU- Ben teşekkür ederim, sağ olun.

Şimdi, vekillerimizin soruları varsa onları alacağız. Ondan önce, yalnızca Mahmut Bey “Transit ülke miyiz, hedef ülke miyiz?” tartışması oldu. Şimdi baktım ben, Frontex diyor ki: “Türkiye üzerinden son 2017’den itibaren 586 bin 615 -geçen yıla kadar- düzensiz göçmen Avrupa’ya geçmiştir.” Yani bu şunu gösteriyor: Türkiye hedef ülke olduğu kadar, aynı zamanda transit ülke de göçmenler için yani her ikisi de var; bazı göçmenler Türkiye’ye hedef olarak geliyorlar, bazıları Türkiye üzerinden geçmek istiyorlar. Daha önce, tabii ki önceki yıllarda Türkiye bir transit ülkeydi, şimdi zamanla hedef ülke hâline de geldi yani ikisi de var, onu ifade etmek istiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani kurumun kendi içerisindeki farklı görüşlerini mi söylemeye çalışıyorsunuz? Doğrusu nedir, biz ne durumdayız?

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Başkanım, ben de size bir katkı için bir istatistik verebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Yok, bunu çok tartışmaya gerek yok, şey olarak orada bir yanlış anlama, anlaşma veya ifade kullanılmış olabilir, o rakamlar ortada, hem hedef ülkeyiz hem transit ülkeyiz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Yaptığımız mülakatlar da sizin söylediğiniz sonucu...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Teşekkür ederiz.

Diğer bir konu, ilginç bir şey vardı, tabii, hepimiz beraber dinledik orada, Van’da, ben şimdi Komisyon üyesi arkadaşlar soru sormadan ifade etmek istiyorum. Şimdi, düzensiz göçle göç sayısı özellikle 2020 ve 2021’de azaldı, rakamlar öyle gösteriyor hem yakalanan hem de sınırdaki -baktığımızda- sayılar düştü. Ancak 2021 yılı içerisinde sanki çok sayıda Afganlı Türkiye’ye geliyormuş gibi videolar vesaireler yayımlandı, görüldü. Biz bunların sebebini orada sorduğumuzda çok ilginç bir bilgi verildi bize, denildik ki: “Göçmen kaçakçılar işsiz kaldı, rakamlar düştü, düştüğü için sanki Avrupa’ya geçiş çok kolay, Türkiye’ye geçiş çok kolay.” algısı oluşturabilmek için sosyal medyada çok eski yıllarda çekilmiş veya başka ülkelerde çekilmiş videoları yaydılar. Böylece, göçmenlere, düzensiz göçmenlere mesaj verdiler “Yolculuğa çıkın, bakın, insanlar geçiyor.” mesajı verdiler. Tamamen göçmen kaçakçılarını manipülatif bir sosyal medya algısı şeklinde ifade ettiler ama rakamlar da bunu gösteriyor.

Teşekkür ederiz.

Şimdi Komisyonumuzda yeni bir üyemiz var.

Hüseyin Bey, Sayın Vekilim, hoş geldiniz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) - Hoş bulduk.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Komisyonumuza hayırlı olsun diyelim.

Sizinle herhâlde ilk toplantımız oluyor, bu anlamda hayırlı olsun.

Sizden başlayalım sorunuz, sorularınız, ifadeleriniz varsa.

Buyurun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Hazırunu ve kıymetli milletvekillerimizi de saygıyla selamlıyorum.

Tabii, göç konusu, düzensiz göç, mültecilik problemi gerçekten son yıllarda artık her zaman gündemde olan bir konu ve maalesef birçok acı olayın da yaşandığı bir gerçekle bizi karşı karşıya bıraktı ki Akdeniz’de hayatını kaybeden binlerce insan -yine sunumda da bahsedildiği üzere- istikrarsızlık, savaş hâli, şiddet hâli ya da umutsuzluk, geleceğe dair umut kuramama, daha iyi şartlarda yaşama isteği maalesef ki birçok acı olayı da beraberinde getirdi.

Yine, Sayın Başkanım, aslında şu hususu da Komisyonun bilgilerine arz etmek istiyorum: Bu son günlerde, aslında son birkaç aydır gündemde olan bir husus, Belarus-Polonya sınırında insanlık dışı bir dram yaşanıyor gerçekten. Orada soğuktan, açlıktan hayatını kaybeden insanlar var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – 8 bin göçmen orada bekliyor yani sayı da çok az ama bir türlü kabul edemiyorlar.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Yani maalesef. Biraz o konuda hem oradaki göçmenlerle hem oradaki bazı kurumlarla iletişim kurabildik, şunu gördük: Maalesef ki göçmenler tüm bu anlattıklarımızla birlikte bir tehdit, şantaj aracı olarak da kullanılmaya başlandı bu dönemde. Belarus’taki yönetim Avrupa Birliğine karşı böyle bir duruma girişmiş durumda. Hani bir tehdit aracı ya da artık tabiri caizse bir haraç koparma diyebileceğimiz “Destek verin, biz turalım.” hesabı yapıyor aynı zamanda, bir de tabii oradaki istikrara yönelik bir girişim olarak da değerlendiriyoruz. Hani biz Komisyon olarak bu

konuya ilişkin tabii ne yapabileceğimizi bence tartışmalıyız ya da en azından kamuoyuna bir açıklama mı ya da ilgili kurumlara, kişilere en azından bir çağrı mı yapılır, bu durumun tartışılması gerektiğini öneriyorum.

Tabii, bununla birlikte, Türkiye’de maalesef ki yakın bir zamanda muz yeme olayı yaşandı. Herkesin bildiğini düşündüğüm için çok da açmayacağım bu konuyu ama muz yeme olayından sonra, sosyal medyadaki paylaşımlardan sonra kaç kişi bu sebeple geri gönderme merkezlerine alındı? Tabii, hukuki sıfatları tam olarak neydi ben sosyal medyadan takip ettiğim için şeyi göremedim. Çünkü Suriyeliler en nihayetinde şu aşamada sürekli misafir statüsünde geçici koruma altında olduğu için en nihayetinde hukuki olarak bazı farklı durumlar ortaya çıkıyor. Bu konuda da en azından bir bilgilendirme yapılırsa kaç kişi bu sebeple geri gönderme merkezlerine alındı? Haber sitelerinde gördüğümüz bilgi kadarıyla şu aşamada bilgimiz var. Tam da sunumda da bahsedildiği üzere insan haklarına saygılı, özgürlük ve güvenlik dengesini sağlayacak bir boyutta ele alınması ve gerçekten de savaştan, şiddetten kaçan insanlara karşı biraz daha -nasıl söyleyeyim- en azından rahmani bir şekilde yaklaşım durumu gösterilmeli, bu hepimiz için de geçerli. Hani, yabancılara, mültecilere karşı maalesef ki bazen çok şey bir dil kullanıldığını görebiliyoruz birçok siyasetçiler tarafından da dâhil olmak üzere ya da kamu personelleri konusunda. Bu konuda daha hassas olunabilmesi için bir çalışma ya da bir farkındalık durumu için de bazı projeler, gerek komisyonumuzda gerekse de Başkanlığınız tarafından yapılması gerek... Ya da varsa bunu öğrenebilir miyiz?

Birde, somut bir konuyu gündeme getirmek istiyorum. Dediğimiz gibi Suriye’den gelen göçmenler sürekli statüleri sebebiyle tabii bazı olumsuzluklarla da karşılaşabiliyorlar. Bize özellikle Antep ve Urfa’dan bir konuda bir iddia gelmişti. Sürekli misafir gözüyle bakıldığı için bunlara Göç İdaresine gidip kayıt yaptıramadıklarını söylüyor bazıları. Çoğu ya randevu alamıyor ya da randevu için birilerine para ödemek zorunda kaldıklarını söylüyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Geçici koruma için mi?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Tabii, tabii. Göçmen kaçakçılığı gibi ayrıca burada da yine bir yasa dışı...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Hangi ilde?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) - Urfa ve Antep. Urfa ve Antep özelinde böyle ciddi bir iddia var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buradan Gaziantep ve Şanlıurfa ziyareti çıkıyor demektir.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Tamam Sayın Başkanım, çok iyi olur.

Çoğu ya randevu alamıyor ya da randevu için, dediğimiz gibi, birilerine para ödemek zorunda kalıyor. Bu sebepten, çoğu ailenin kaydı olmadığı için çocuklar da okula gidemiyor şeklinde şikayetler var. Bu konuda, en azından bir bilgi varsa, bir çalışma yapılmışsa ya da en azından bu konuda şu aşamadan sonra bir çalışma yapılması için hepimizin üstüne düşeni yapması gerektiğini düşünüyorum.

Sunumunuz için de teşekkür ediyoruz.

Herkese şimdiden kolaylıklar, başarılar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buyurun.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ –Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Tabii, Sayın Vekilimiz, böyle rahmani bir yaklaşımla kucaklamak... Yani Anadolu medeniyetler beşiği, Yunusları, Hacı Bektaş-ı Velileri yetiştirmiş bir medeniyetin ortaya çıkardığı bir toprak burası. Bu anlamda, biz de komşu ülkemizde ateş altında kalan insanlara kapımızı açmış durumdayız. Bunun dışındaki bir tavrın bu topraklara yakışmayacağına da bilincinde olan bir fert olarak ve kurum yetkilisi olarak şu 10 yıllık süreçte almamızın akıyla bu süreci bugünlere getirdik.

Tabii ki farklı bir kültürden, farklı bir ülkeden gelen insanları kendi topraklarımızın içine aldığımızda farklı sorunlar çıkabiliyor. Ancak bu 10 yıllık süreci genel olarak değerlendirdiğimizde, büyük resme bakmamız gerektiğini ben değerlendiriyorum. Arada ufak problemler olabileceğini, belli dönemlerde manipülatif durumlar ortaya çıkabileceğini ama Anadolu insanının ve bütün kurum, kuruluşlarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın, siyasi partilerimizin hepsinin pozitif yaklaşımlarıyla şimdye kadar çok önemli, çok büyük ve çok devasa bir sorunlar ortaya çıkmadı diyebiliriz. Normalde Avrupa'da, Afganistan'da Sayın Başkanımızın belirttiği uçak olayı olduğunda bir ülke "10 kişi alabiliriz." diye bir açıklama yapmıştı hatırlıyorsanız. Bu anlamda Türkiye'nin yaklaşımı belli ve 10 yıllık bir geçmişimiz var bizim. Az önce arkadaşımız Belarus'taki göç yetkililerinin Türkiye'ye geldiğini, bizim tecrübelerimizden istifade etmek istediklerini, bu konuda da bir toplantı yapıldığını belirtti. Benzer şekilde, Türkiye'nin bu göç konusundaki yaklaşımı, ürettiği duruşu ve geliştirdiği mekanizmalar noktasında bilgi isteyen de birçok ülke oluyor. Tabii ki, Şanlıurfa'da ve Gaziantep'te çok sayıda geçici koruma altında olan, Suriye'den gelen misafirlerimiz var. Bunlarda aksaklıkları bizler de tespit ettikçe bunları gidermek için emek harcıyoruz ama şöyle bir durum da var, bununla da mücadele ediyoruz, Bilgi Teknolojilerine yaptığımız müracaatlar var, onun dışında suç duyurusunda bulduğlarımız var, valiliklere yazı yazıp engellenmesi yönünde yani bir iş takipçiliği dışarıda... Sizler de yurt dışında bulunuyorsunuz, yabancı bir ülkede bulunmak bir anlamda belli seviyede garibanlıktır. Ne kadar kültür seviyeniz yüksek de olsa, cebinizde paranız da olsa orada etrafı tanımadığınız için, kendinizi yabancı da hissetmek durumunda olduğunuz için bunu bir şekilde şeye dönüştürmeye -çalışan kurum dışında- kendilerince iş takipçiliği yapanlar da oluyor. Biz de bunlarla mücadele ediyoruz. İnternet sitesinde de oluyor, yanlış bir şey veriyorlar kendilerine insan çekmek için. Biz bunları tespit ettiğimizde her defasında Bilgi Teknolojileri Kurumuna, ilgili birimlere suç duyurusunda bulunulacaksa suç duyurusunda bulunma şeklinde de yabancılara hak ve hukukunu korumak için de gayret ediyoruz.

Urfa'yla, Antep'le ilgili notlarımı aldım ben. Aksaklıklar illaki, sayı az değil, Urfa ve Antep'te sayı daha da fazla diğer illerimize göre, sınır illerimizde. Bu anlamda, kurum olarak biz tedbirlerimizi alıyoruz. Kayda açık illerimiz var çünkü bir planlama da yapmak durumundayız bu noktada. Uluslararası koruma kaydı alıp yönlendirdiğimiz iller var, kayda kapalı iller var, geçici korumada da benzer şekilde. Kayda kapalı olan illerde kayıt almıyoruz çünkü oradaki yabancı sayısı artıyor.

Sayın Vekilim, tabii, biz burada az önce söylediğiniz uyum çalışmaları da yapıyoruz. Hem Türk toplumuna yönelik hem de yabancılara yönelik uyum çalışmaları da yapıyoruz. Bunun içeriği oldukça geniş bir içerik genel olarak. Bir kere Yabancı İletişim Merkezimiz var "ALO 157" diye. Buraya 7/24 ulaşılabilir Türkçe, İngilizce, Arapça, Farsça, Rusça, Almanca ve Peştuca hizmet veren bir birim burası, bir çağrı merkezi. Yabancılara yönelik dil ve meslek edindirme kursları, Millî Eğitimle yaptığımız protokol çerçevesinde bu eğitimler verilebiliyor. Farkındalık artırma etkinlikleri düzenliyoruz; resim, film yarışması, video yani bilinçaltında insanlara mültecilerin durumu, göçmenlerin durumu, onlarla empati yapma noktasında bir farkındalığı artırmaya yönelik etkinlikler yapıyoruz. Türk toplumuna yönelik kamu spotu hazırlanması, medya ve sosyal medya çalışmaları, bilgilendirme etkinlikleri yapıyoruz. Doğru bilinen yanlışlar şeklinde vatandaşlarımızın yanlış algıya kapılmalarının, yanlış bilgilerle kanaat edinmelerinin önüne geçmek için yaptığımız çalışmalar var. Bu şekilde bastırdığımız tanıtım broşürlerimiz var çok sayıda. Bunlar ilgililerine, hedef kitleye ulaştı mesela. Mesela bu adli yardımla ilgili, bu YİMER'le ilgili...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Başkan bunlardan Komisyon üyelerine birer tane gönderin.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Tamam Sayın Başkanım. Bu çalışma hayatıyla ilgili... Mesela herkesi de acziyet içinde diye düşünemeyiz, Türkiye'ye gelmiştir, çalışıyordur. Biz, Türkiye'de Yaşam Rehberi diye bir şey yayınladık, dağıttık, internet sitemizde var. İnsanların Türkiye'de çalışma hayatı nasıl, sosyal hayat nasıl, kültür nasıl, ne gibi hususlara dikkat etmem gerekir bir yabancı olarak diye oradan bakıp bilgilenmesini sağlamaya çalışıyoruz. Yani “Uyum faaliyetleri” dediğimizde sadece Suriyelilerin akla gelmemesi lazım.

Göç danışma merkezlerimiz var, sayısı 15, orta, uzun vadede artacaktır. Buralarda yabancılar gidip danışabiliyorlar, bilgi alabiliyorlar. Bir mobil uygulamamız var, bu da ilk başlangıçta bilgiler içeren bir şeydi ama şimdi onu da geliştirmek için bir çalışmamız devam ediyor.

Çocuklar özelinde yürütülen oyun faaliyetleri var. Bir “Muyu” karakterimiz var; “uyum”u tersten okuduğumuzda “muyu” olarak “uyum” kelimesiyle bağlantılı. Çocuklara yönelik bir karakterimiz var. o karakterlerin kullanıldığı eğitim materyalleri var, bunları ulaştırmaya çalışıyoruz. Uyum buluşmaları şeklinde şimdiye kadar illerde düzenlenmiş birçok etkinliğimiz oldu. Biz bize sohbetler şeklinde birçok etkinliğimiz oldu. Mahalle buluşmaları şeklinde etkinliğimiz oldu. Bölgesel üst düzey çalıştaylar yapıldı göç, güvenlik ve sosyal uyum konulu. Diyanet ve Milli Eğitim personeline yönelik uyum çalıştaylarımız oldu. Yerelde kadın buluşmaları -kadınları da ihmal etmedik- gibi devam ediyor, daha okusam oldukça uzun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Zaten bir gün uyum dinleyeceğiz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet sayın Başkanım.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) - Materyaller bizimle de paylaşılsa en azından daha hazırlıklı da oluruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Özellikle Muyu seti, diğer materyallerin tamamından istiyoruz, hızlı bir şekilde Başkanım.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – En kısa sürede ulaştıralım Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Hatta yarın bizim arkadaşlara ulaştırın biz buradan dağıtalım sizin içeriye almanız zor olabiliyor bazen. Hatta şöyle yapın. Bizim Komisyon üyesi arkadaşların adreslerini alın. Sizin yeni bastığımız dergileriniz var, onları standart olarak arkadaşlara ulaştırın bence.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Öyle yapalım Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Farkındalık oluşturmak istiyorsanız en büyük farkındalığı bizim Komisyon üyelerimizle oluşturursunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bu sunumu da gönderirseniz seviniriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bu sunumu hemen çıktığımız zaman istiyoruz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Vekilim, Antep ve Urfa'yla ilgili de daha ayrıntılı bakacağız.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) - Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Efendim sunumunuz için çok teşekkür ederim, kendi adıma çok yararlandım.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sağ olun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, muz konusu, sizin açıklamanız var, burada Göç İdaresinin açıklaması var. Diyor ki: “Bu sokak röportajında yer alan -işte devam ediyor- Emniyet Genel Müdürlüğüyle birimler tarafından bahse konu provokatif paylaşımlara ilişkin yürütülen çalışmalar sonucunda elde edilen ilk bulgular doğrultusunda yabancı uyruklu 7 şahıs yakalanmış olup, adli işlemlerinin tamamlanmasının ardından hakkında sınır dışı işlemleri yapılacaktır.” deniliyor. Açıklamanız bu.

Anayasamızın 16’ncı maddesine bakıyoruz, “Yabancıların durumu,” Anayasanın başlığı bu. 16’ncı maddesi diyor ki: “Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir.” Kanuna uygun nerede sınırlanabilir? Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 54’üncü maddesine göre sınırlamalar getirilmiş durumda. 54’üncü maddesine baktığımız zaman, sizin kullandığınız yani kurumun kullandığı ve emniyetin kullandığı kavramlarla ilgili 54’üncü maddesinde bir şey bulamıyorum. Bir sınır dışı etme kararını 54’üncü maddesine göre bulamıyorum. Netice itibarıyla sözün kısası şu: Bir, burada Değerli Vekilimin dediği gibi -basına bakıyoruz 19 kişi deniliyor- kaç kişi geri gönderme merkezine alındı veya sınır dışı edilme kararı alındı veya dava açıldı? Bu durumla ilgili bilgi verirsiniz sevinirim. Yani bunun yerine eğer bir göçmen değil de, Suriyeli değil de, Türk vatandaşı olsaydı yine suç mu teşkil edecekti? Kanunda muz yemek veya muz değil, elma yeseydi veya nar yeseydi yine aynı eylem olacak mıydı? Ne bileyim yani değişik bir şey.

İkincisi, avukatlarla ilgili, yine bu avukatlarla ilgili bana gelen şikâyetler. Tabii ki bu “Görüşme yerlerinde kamera kaydı almıyor.” deniliyor. Yani “Avukat müvekkil görüşmesi kamera kaydına almıyor. Bu nedenden dolayı daha rahat görüşemiyoruz.” diyorlar.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Vekilim, şehirleri de söylerseniz, biz oralara ayrıca baktıralım. Hangi ilden, söylemenizde bir sakınca yoksa?

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Vallahi bana bilgi İstanbul’dan geldi. Edirne de var, İstanbul bana bilgi verdi. Van’da görüşme odalarına arkadaşlarımız bizi aldılar. Kamera kaydı vardı, yalnız “Biz sadece görüntüyü alıyoruz, kaydı almıyoruz, konuşmayı almıyoruz.” dediler. Bilmiyorum, tabii o ayrıntıyı sizler daha iyi biliyorsunuz. Avukatlardan gelen bilgilerden şunu söylediler: “Efendim, tercüman kurum içerisinden geldiği için biz rahat rahat müvekkille görüşemiyoruz ancak dışarıdaki tercümanlarla ilgili sıkıntılar oluşuyor.” Hatta orada unutuldu mu, yoğunluktan mı oldu bilemiyorum, Sayın Başkandan istirham etmiştik, “Olur.” demişlerdi. Yani, hani, avukatlar gelip bunlarla görüştükları zaman bir görüşme defterine kayıt olunuyor. Aslında orada onlar da “Evet.” dedi, Başkanımız da “Evet.” dedi ama olmadı, unutuldu veya iş yoğunluğundan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – İsteriz Başkanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bilmiyorum tabii ki.

Yani, bu anlamdaki avukatların görüşme trafiği vesairesi açısından böyle bir sıkıntı var. Ve bir şey daha söylendi, tabii onu sizler daha iyi bilirsiniz, biz bilemeyiz. Bu geri gönderme merkezlerindeki avukatların gitmemesinin en büyük nedenlerinden biri olarak da -sağlık gerekçesiyle- avukatlar diyor ki: “Biz geri gönderme merkezlerinde aşılama olmadığı için biz kendimizi kollama, koruma adına fazla gidemiyoruz.” Bu iddialar doğru mu değil mi bilemiyorum, siz bu işi daha iyi bilirsiniz.

Ve toparlayacak olursam... Şimdi tabii düzensiz göçün hedefli olmak aslında övünülecek bir durum mu ki siz sunumunuzda Türkiye’nin artan ekonomik gücünün göçmenler için ülkemizi cazibe merkezi hâline getirdiğini savunan şekilde cümleler sarf ediyordunuz, öyle anladım en azından ben; eğer öyle değilse de özür diliyorum, beni lütfen düzeltiniz. “Diğer ülkeler düzensiz göçü, yasa dışı geçişleri

engellemeye çalışırken biz düzensiz göçle ilgili açık kapı politikası uyguluyoruz.” şeklinde bir cümle sarf ettiniz yani açık kapı politikası. Peki, açık kapı olursa Türkiye’yi düzensiz göçle ilgili teşvik etmiş olmuyor muyuz? Yani bir yandan bununla mücadele ediyoruz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Şimdi efendim, şöyle...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kayıtlarda var, isterseniz onu kayıtları çözerken arkadaşlarımız görecektir. Orada...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Yok, biz, Suriye’yle ilgili meselede Sayın Vekilim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ona bakarız.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Suriye’de savaş dolayısıyla, orayla ilgili olarak söyledim. Düzensiz göç ayrı bir konsept.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, bu anlamda bu sorularım vardı. Ben teşekkür ederim ama bu avukat ve tercüman meselesi ciddi bir mesele.

Sağ olun, emeklerinize sağlık.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Ben en sonuncudan başlayayım. Tabii, Suriye’de 2011 yılında savaş ortamı oluşunca 2012 başlarından itibaren Türkiye’ye gelişler olmaya başladı ve biz orada ülke olarak kendi medeniyetimize yakışan bir duruş sergileyerek o insanları geçici süreyle ülkemizde kalmaları için aldık ve geçici koruma statüsü tanımladık. Buradaki mesele açık kapı meselesi. Düzensiz göçte böyle bir şey yok. Sunumun tamamı düzensiz göçle mücadelemizi anlatıyordu. Kaynak ülkeyle diplomasi yaparak engellemeye çalıştık, çalışıyoruz; çok faydasını gördük. Komşu ülkelerle iletişim çerçevesinde, komşu ülkeler üzerinden bize geçişlerini engellemek için emek harcadık. Sınırlarımızda güvenlik tedbirlerimizi en üst seviyeye çıkararak ördüğümüz duvarlarla ve diğer enstrümanlarla beraber sınırlarımızdan geçiş ve düzensiz göçle mücadele etmek adına emek harcadık. Dolayısıyla açık kapı gibi bir durum söz konusu değil Sayın Vekilim. Avukatlarla ilgili söylediğim gibi kurumumuz kurulduğu günden bugüne her geçen gün kendisini geliştiriyor. Bu anlamda birkaç yıl önce daha fazla yakınmalar varken bugün daha iyi bir noktaya gelmiş durumdayız.

Arzu ederseniz konuyu bire bir takip eden arkadaşımız teknik olarak da hâlihazırda yapılan projelerin içeriğinden bahsedebilirse daha ayrıntılı Sayın Vekilimizi biz bilgilendirmiş oluruz. Notlarımızı da aldık Sayın Vekilim.

Buyurun.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI GÖÇ UZMANI GÖKHAN ALMA – Sayın Vekilim, Gökhan alma, göç uzmanıyım, merkezler koordinatörü olarak görev yapıyorum.

Geri gönderme merkezlerinde avukatların erişimiyle alakalı olarak uzun zamandır zaten yakından takip ediyoruz merkezlerimizi. Son dönemde de bizzat bağımsız bir danışman aracılığıyla, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle ortaklaşa bir bağımsız danışmanın 7 saha ziyareti ve yuvarlak masa toplantılarıyla baroların taleplerinin alınması konusunda bir faaliyet gerçekleştirdik. Burada sorunlar ve talepleri tek tek bütün barolarımızdan aldık.

Tercüman konusunu öncelikle ifade edeyim şöyle. Avukatlarımız isterse dışarıdan getirebilirler ancak burada bir yeminli olması şartı var. Yeminli tercümanların az olması nedeniyle de biz bunu barolarımıza, baroların bize tercüman isimlerini bildirmesi durumunda merkeze her türlü kabul edeceğimizi ifade ettik. Yani, tercümanları istedikleri zaman dışarıdan getirebilirler yeminli veya

yeminsiz olarak. Artık bu konuda bir çözüm üretileceğini düşünüyoruz. Avukatların bizim merkez içerisindeki tercümanları kullanma talepleri olduğunda da elimizden geldiğince de destek vermeye çalışıyoruz ama içerideki iş yoğunluğu nedeniyle özel avukatlara çok tercüman desteği sağlayamıyoruz şu anda tercüman sayımızdaki yetersizlik nedeniyle. Onun dışında avukat görüşme odalarımızın tamamında kamera var bütün merkezlerimizde. Bir, biraz avukatların güvenliğinin sağlanması amacıyla biz bunu koyuyoruz. İkincisi de geri gönderme merkezleri insanların özgürlüğünden mahrum bırakıldığı alanlar olması nedeniyle kör nokta bırakılmayacak şekilde yani orada bir işkence iddiasına, kötü muamele iddiasına yer verilmemesi amacıyla, merkezde hiçbir noktada kör nokta bırakılmaması amacıyla biz burada kameraları koyuyoruz ama bizim orada kameraların ses kaydı almadığına ilişkin bir duyuru metninin duvarlarda bulunmasına ilişkin bir eksikliğimiz var, onu da yakın zamanda inşallah tamamlayacağız.

Onun dışında aşılama ile ilgili olarak geri gönderme merkezinde kalan yabancıların kalış süreleri çok belirsiz yani bazı yabancılar üç gün de kalabiliyor, bazen altı ay da, bazen bir yıl da kalabiliyor. Sınır dışı süreci sürekli işler ve sürekli bir içeride sirkülasyon olduğu için biz burada aşılama planlamasında Sağlık Bakanlığıyla birlikte bir zorluk çekiyoruz. Yani, yabancıyı aşılama planlamasını alıp daha sonra yabancıların aşırı devam ettirememesiyle ilgili problemlerimiz var ama bu konuda da çözüm üretmek için uğraşıyoruz.

Arz ederim efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Genel Müdürüm, bu muzla ilgili sorularına cevap vermediniz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Şöyle Sayın Vekilim, ben şimdi uyumla ilgili çalışmaları da arz etmeye çalıştım. Genel olarak...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 54’üncü maddede öyle bir şey yok.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Kesinlikle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – “Kamu düzeni” diyor ya.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kamu düzeni değil ki bu.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Efendim şöyle...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ben doğrudur demiyorum. Göç idaresi böyle bir şey yapmış. Hukuki olarak tabii ki doğrudur, yanlıştır bir şeyim yok, ben de bir fikir olarak söyleyeyim. Orada kamu düzenine dâhil etmişler, ben öyle baktım o şeye. Tabii, bu bağımsız yargı tarafından tekrar değerlendirilecek ama bu tür manipülatif hareketler...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok ama sınır dışı edilen var mı veya karar alınan var mı yok mu onu...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sınır dışı edilen yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ha, sayıları, o bilgiyi alalım, somut bilgi alalım, kaç kişi varsa... Yoksa da bize bildirin.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Şu çerçevede değerlendirmek lazım Sayın Başkanım. Yani, Türkiye’de yabancı sayılarını arz ettik komisyona. Türk toplumu var, burada farklı görüşte olan yabancılara... İşte Sayın Vekilimiz rahmani bir yaklaşımdan bahsetti, işte insan haklarından bahsediyoruz, İnsan Hakları Komisyonunun altındaki bir komisyon Göç ve Uyum Komisyonu, o tarafı var, karşı olan ve buna yönelik provokatif hareket eden sosyal medyada da insanlar yani farklı farklı kişiler var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın Başkan, bu konuda kaç kişi için sınır dışı etme süreci anlamında süreç işletilmeye başlandı, durumları nedir bir bilgi notu istiyoruz sayılarıyla. Diyelim ki 10 kişi başlatıldı, bunun 5 tanesi sınır dışı edildi ya da edilecek bir bilgi notu istiyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şu anda bir bilginiz varsa öğrenirsek iyi olur.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Herhangi bir sınır dışı edilen yok ama ayrıntıyı biz Sayın Başkanımıza ulaştıralım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buyurun Sayın Vekilim.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Müdür Bey, verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyoruz, sağ olun. Biz de Van'ı ziyaretimizde aşağı yukarı bu bilgileri Göç İdaresi Başkanımızdan birbirine benzer şekilde aldık, hiçbir şekilde bir farklılık görmüyorum ben. Tabii ki düzensiz göç için hudut boylarında, sınırda gereken tedbirleri almışlar. Ben soru olarak değil, genelde bir katkı olsun diye konuşuyorum. Duvarlar çekilmiş, hendekler, teller yapılıyor. Tabii, bu düzensiz göçten faydalanmak isteyen göçmen kaçakçıları var, aynı zamanda bölgemizde terör var, uyuşturucu tacirleri var. Yani bu trafiği engellemek için ellerinden gelen titizliği gösterdiklerine bizzat şahit olduk, hep beraber gördük. Hatta bize şöyle söylediler. Hani bizim Türk'ün doğasında olan insani geleneğini kullanarak... Orada hep beraber duyduk, dediler ki "İran'dan göçmen kaçakçıları kadınları, kızları, çocukları gönderiyorlar." Türklerin elindeki silaha rağmen -hani sınır koruyoruz, sonuçta her türlü müdahaleyi yapacağımızı bildikleri hâlde- Türklerin kadına, çocuğa, masum vatandaşa silah çekmediklerini, "gidin" diyerek teşvik ettiklerini... Hani bunların bilinmesi açısından çünkü orada bizzat etkili, yetkili ve bu işin sınırında olan insanlardan duyduğumuz için bunları bizim komisyonunda bilgilendirmek... Türk'ün insani vaziyetini, elinde silahı olan Türk askerinin, özel harekâtın, vurmak, sınırı korumak için görevli olan insanımızın böyle bir yapısının olduğunu, İranlıların bizzat bunları söylediklerini sizlere söylemekten şeref duyuyorum. Oradaki çalışan arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum. Yani insan hakları konusunda kimsenin bize ders vermeye kalkmaya hakkı yok. Her türlü tedbir alınmıştır. Gelen göçmen kardeşlerimize de elimizden gelen imkânlar ölçüsünde yapılan en iyisi yapılmaya çalışılıyor çünkü imkânlar ölçüsünde yapılıyor her şey. Hani elimizde çok olsa çok daha güzel şeyler yapılacaktır ama olanlar içerisinde yapılıyor. Samimiyetini biz orada bizzat gördük, hepimiz gördük, hiçbirimiz bunu inkâr edemeyiz. Onun için teşekkür ediyorum, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sağ olun, teşekkür ederiz.

Hakan Bey buyurun.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Öncelikle teşekkür ediyorum sunumunuzdan dolayı. Gerçekten önemli bir iş yapıyorsunuz yani burada kendi yuvalarını, memleketlerini, ülkelerini terk etmiş, gelmiş, bize sığınmış 5 milyon 200 bin insandan bahsediyoruz. Bunun 1 milyon 200 bini herhâlde ikame almış yabancılar, diğerleri de sığınmacı, işte düzensiz göç ve benzeri, neyse isimleri, o şekilde ülkemizde barındırıyoruz. Bu önemli bir şey. Bunların her türü ihtiyaçlarıyla da uğraşıyoruz yani sağlığına da bakıyoruz, geçimleriyle de ilgili, barınmalarıyla da ilgili, eğitimleriyle de ilgili her türlü imkânda, gücümüz nispetinde, ülkemizin gücü nispetinde sunmak için gayret gösteriyoruz. Gerçekten önemli bir şey. Ya, şimdi, geçiş ülkesi konumundan hedef ülke konumuna gelme sebebi de ülkemizin büyüklüğünü gösteriyor. Ülkemizde artık burada iş bulabiliyorlar, aş bulabiliyorlar, barınacak yer bulabiliyorlar. Ülkedeki insan haklarının kendilerine vermiş olduğu güveni hissediyorlar, ondan dolayı da burayı hedef ülke olarak seçiyorlar, ben böyle bakıyorum. Şimdi burada 5 milyon 200 bin insan da bir şekilde geçimini sağlıyor yani bir şekilde iş yapması gerekiyor, çalışması gerekiyor. Bunların sigortalı olabilmeleri için mevzuatın çok zor olduğunu duyuyorum. Bunlar bir yerlerde çalışıyor, daha çok da ağır işlerde çalışıyor bu vatandaşlar yani bizim kendi halkımızın tercih etmediği işlerde çalışıyor. Bu vatandaşların, bu sığınmacıların, göçle gelen işte, Suriyeliler, Iraklılar, Afganlar veyahut da diğer

ülkelerden gelen insanların daha ağır işlerde çalıştığını biliyorum. Bu çalışan insanların da bir şekilde sosyal güvence kapsamı altına alınması gerektiğini düşünüyorum. Yani var mutlaka, başvurular da yapılıyor, bir kısım yerlerde de çalıştırılıyor bunlar sigortalı bir şekilde ama şöyle bir şey söylemek istiyorum: İşverenlerin bu sigorta payını ödemesi gerekiyor. Bunun için de bunun daha iyi takip edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunların daha rahat bir şekilde, hızlı bir şekilde de sigortalı olabilmelerinin sağlanması gerektiğini düşünüyorum. Çok zorlaştırıldığını söylüyor arkadaşlar.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Çalışma Bakanlığında Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü diye bu iş için yani yabancıların çalışma izinleriyle alakalı olarak çalışan bir genel müdürlük var, evet.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – O Genel Müdürlüğümüz, işte asıl işin sahibi sizsiniz, bunun hızlandırması gerekiyor. Yani eğer ben bir işveren olarak Suriyeli birini işimde çalıştıracaksam bunu sigortalı yapmam gerekiyor çünkü Allah korusun bir kaza, bir şey olduğunda bunun sağlık şeyi var, tazminatı var, bir de sorumluluğum var yani insan olarak da sorumluluğum var, onun hakkını da yemem gerekiyor. Normal şartlarda onların da haklarını vermemiz gerekiyor, sığınmacı oldukları için onların sömürülmemesi gerekiyor, bunu da bizim yine koruma altına almış olmamız gerekiyor. Sosyal Sigortalar Kurumuna müracaat eden her bir sığınmacının -eğer burada bizim yasalarımıza uygun bir şekilde kalıyorlarsa ki bunlar da çalışıyor, hepimiz de bunu biliyoruz reelde- çok hızlı bir şekilde sigortalı yapıyor olması gerekiyor. Bir bilgi varsa sizde... Şu anda bu 5 milyon 200 binin ne kadarı sigortalı çalışıyor, ne kadar boşta geziyor, bunların çalışma şartları nelerdir, bununla ilgili bir bilginiz varsa bunu da duymak isterim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – 1 milyon 200 bini ikamet zaten, onlar...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet, 1 milyon 200 bine yakın. Yani çalışabilir nüfusu da onun içinden ayırtmak lazım. Hâlihazırda yanımda istatistik rakam olarak yok ama bununla ilgili dediğim gibi, arz ettiğim gibi Çalışma Bakanlığında Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü çalışma izinlerini veriyor.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Daha önceki dönemde dinlemiştik.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet, rakamlar biraz az Sayın Vekilim.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Rakamdan ziyade şunu söylüyorlar, işveren diyor ki: “Ben yanımda çalıştırdığım adamı sigortalı yapmak istiyorum.” Ama yapamıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın Vekilim, ben biraz söyleyeyim. Tabii siz eleştirilerinizde ve bu durumu öğrenmede haklısınız çünkü hâlâ tabii ki Suriyelilerin kayıt dışı çalışma oranı çok yüksek, bu oranın düşürülmesi gerekiyor. Bununla ilgili hangi adımlar atılıyor? Neler yapılıyor? Sayılar nedir? Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğünü davet edelim çünkü esas çalışma iznini onlar veriyor. Haftaya olmayabilir ama sonraki haftada isterseniz onları davet edelim, Çalışma Bakanlığını, bu konuda bilgileri alalım.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Bunların sigorta primleri devlete yatırılın, bunlar hastanelerden zaten faydalanıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tabii, alalım... Hukuken bizim yapmamız gereken, bir mevzuat değiştirilmesi gereken bir konu varsa, biz oturalım, bu konuda Mecliste çalışalım. Zaten Komisyon bunun için var, bunda da haklısınız. Haftaya değil ama ondan sonraki haftaya inşallah çağıralım, Komisyon da uygun görürse.

Servet Bey, buyurun.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sevgili Başkan, değerli bürokratlar; teşekkür ediyoruz her şeyden önce.

Bir Van gezimiz oldu, orada da sağ olsun Metin Bey'in dediği gibi arkadaşlar slaytlarla gösterdiler, geri gönderme bölümlerini de gördük. Sevgili Müdürümüz Cuma Omurca'ya da buradan teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, bir sorum olacak küçük bir açıklamadan sonra. Şimdi, sosyal statülerine ve hukuki statülerine baktığımızda şöyle değerlendirdiniz: Düzenli göç, düzensiz göç, uluslararası koruma ve geçici koruma. Şimdi, bunların hepsinde tek sorun düzensiz göçteki sıkıntılar. Düzensiz göçte, -tabii hep kaçakçılık gündeme geliyor- orada çözüm olarak yaklaşık 64 kilometrelik modüler beton -30 kilometre daha yapılacağı söyleniyor- çekilen jiletli 103 kilometrelik tel var, dört çarpı dörtlük çukurlar var; 182 kilometre. İşte, orada, tabii elektro optik gözlemler ve diğer aletler var. Sevgili Atay'ın konuşmasında önemli bir konu var, onu ben not aldım. Şimdi, ben bir tıp doktoruyum, biz hastalıkta koruyucu hekimliği ön plana alırız; tedavi edici hekimlik hem zordur hem de çok para ister. Koruyucu hekimlik söz gelişi aşırıdır ya da işte korunmadır. Şimdi, 3 bin kilometre yol var Afganistan'dan buraya. Adam oradan buraya gelmiş, şu veya bu şekilde. Önüne koyunları alıyor, işte birtakım organizasyonlar yapılarak getiriliyor. Kapımızın önüne biz duvar çekmişiz, o duvarla ilgili -ben açıkça söylüyorum, orada da arkadaşlar da duydular- kaçakçılar "Bu duvarı ördünüz ama bitirin de biz çözümlerimizi bulalım." diyorlar. Alttan mı geçeriz, üstten mi geçeriz gibisinden. Benim sormak istediğim konu şu...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Uçağın tekerinde bir yeri terk etmeyi isteyen artık hayli hayli geçecek yani.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Tabii, çok da pahalı. 1 milyarın üzerinde para gidecek o modüler duvarlara ve diğer şeylere, oradan öğrendiğimiz bilgi. Şimdi, benim sormak istediğim: "Yerinde çözüm." dedi Atay, çok önemli bu. Yerinde çözüm için siz neler düşünüyorsunuz? Neler yapacaksınız? Yani, mikrobi yerinde, sivrisineği, bataklığı kurutma anlamında söylüyorum. Yoksa sınırlarımıza duvar çekmeyle, bilmem neyle hiç bu işler çözülmez. Ne düşünüyorsunuz yerinde çözüm için? Uluslararası ilişkiler mi olacak devletlerle ya da yaptırımlarımız mı olacak? Bunu sormak istiyorum.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Vekilim, sunumun genelinde ilk başlangıçta da arz etmeye çalıştığım gibi göçü yönetirken birçok alanda biz çalışma yapıyoruz, kaynak ülkelerle diplomasi yapıyoruz. Orada, işte, TİKA var, TİKA'yla görüşüyoruz. Gene, bizim Dışişlerimiz, göç gündemli olarak o ülkelerle görüşmeler yapıyorlar. Bizim, kurum olarak oraya üst düzey ziyaretlerimiz oluyor, onları davet ediyoruz. Kaynak ülkelerle karşılıklı diplomasi anlamında birçok çalışmamız oluyor. Ancak, Afganistan'da işte durumun düzelebilmesi için orada farklı etmenlerin devreye girmesi... Suriye'de durumun düzelebilmesi için, insanların asgari hayat standartlarına kavuşabilecekleri bir ortamın oluşturulabilmesi için bizim gücümüzün ötesinde, uluslararası toplumun sahip çıkması lazım ve işte farklı bir yaklaşım geliştirmek lazım. Uluslararası ilişkilerde belki farklı bir yaklaşım geliştirmek lazım. Oraların, işte, huzurun hâkim olduğu, az buçuk insanların kendi kendilerine geçinebilecekleri, asayiş problemi olmayan, güvenlik sorunu olmayan yerler hâline dönüşmesi lazım ki o insanlar ayrılıp gelme yönünde bir irade ortaya koymasınlar, ayrılmak zorunda kalmassınlar. Tabii, bu, uluslararası toplumu ilgilendiren en önemli sorunlardan bir tanesi. Tabii, bizdeki rakamları arz ettik, bunların her biri 1 insan, rakam olarak söylüyoruz ama her biri 1 insan. Sunumun başında vardı, 258 milyon... Birleşmiş Milletler verilerine göre bütün dünyada -göç rotalarını da arz etmeye çalıştık- sorunlar var. Çatışma bölgelerinden insanlar ayrılmak durumunda kalıyor, ekonomik sebepler dolayısıyla insanlar ayrılmak durumunda oluyor. Kültürel olarak yozlaşma sonrası, kanaat azalınca veya işte insanlar daha gelişmiş yerlere gitme yönünde ilgileri arttığı dönemde, işte cep telefonundan her şeyi görebiliyor insanlar ve heveslenebiliyorlar, dolayısıyla göçü etkiliyor bunların hepsi. Şimdi iklim meselesi var yani göçe kaynaklık eden ülkeler var ama o kaynaklık eden

ülkelerin yaşadığı ciddi problemler var ve uluslararası camianın el atıp çözebileceği problemler. Bizim, orada, Göç İdaresi olarak yapabileceğimiz en önemli şey: Oradaki Türkiye'ye ait birimleri, kurumları bu konularla alakalı olarak bilgilendirmek, muhataplarımızı bilgilendirmek, üst düzey, oradaki hükümetlerle görüşmeler yapmak, bu anlamda olabildiğince bunu azaltmaya çalışmak. Az önce Pakistan örneğini arz etmiştik Sayın Vekilim. Gene Afganistan'da da benzer şekilde geçmiş dönemlerde yaptığımız çalışmalar oldu ve bunların sonuçlarını elde ettik. Gene, buradaki elçiliklerle bu anlamdaki hususları düzenli olarak ihtiyaç hâlinde görüşerek bir diplomasiyle çözmeye çalışıyoruz. Onun dışında da sınır ülkelerle de yürüttüğümüz, Bakanlığımızın diğer konularıyla beraber göç konusunu da birlikte değerlendirdiğimiz hususlar var. Ancak göçmen kaçakçılığında veya bu sektörde insanlar maddi gelir elde ettikleri için bizim aldığımız her tedbire bir başka şeyle karşılık veriyorlar. Biz o açığı tespit ettiğimizde ona tedbir alıyoruz. İşte, 2019'da yasa çıkardık, suçları arttırdık.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Şimdi onu beş yıla çıkarmayı düşünüyoruz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Şimdi, bugün, konuşmamız gereken... Ben, hatta, dün, Komisyona geleceğimiz için Van İl Müdürümüzle konuştum. Yani, bizi daha iyi bilgilendirmek adına Komisyon üyelerimizin sizden sorduğu hususlar varsa onlar için ayrıca emek harcayalım, Komisyonumuzu daha iyi bilgilendirelim diye söylediğimde, işte bu cezalar meselesini söylemişti. Bir torba yasağı ihtimali var zannediyorum, acaba orada bir şey olur mu falan diye arkadaşlarımızla da istişare ettik. İşte arz edeceğiz, değerlendireceğiz falan. Tabii, sizler burada Komisyon olarak bunu değerlendiriyorsunuz illaki. Yani, biz tedbir almaya çalışıyoruz her karşılaştığımız olayla ilgili, her karşılaştığımız durumla ilgili.

Sayın Vekilimizin az önce söylediği gibi zaten mevcut on yıllık geçmişimiz, tarihteki geçmişimiz, şu ana kadar yaptıklarımız bizim bu konudaki durduğumuz noktayı, Sayın Vekilimizin söylediği noktada durduğumuzu gösteriyor. O arada ufak tefek olaylar dolayısıyla bireysel sorunlar yaşanan olaylar var, onları da önemsememiz lazım. Bir insanın sorunu bile çok değerlidir diye düşünmemiz gerekiyor ama aksaklıklar olduğu noktalar oluyor. Karşılıklı şeyleri bir dengede oluşturmanız gerekiyor çünkü şöyle yani... Ben Kağızman Kaymakamıydım, öğretmenlerle bir toplantı esnasında şunu söylediğimi çok iyi hatırlıyorum: Ebu Gureyb Cezaevinde çırılçıplak soyulmuş bir adamın üzerine bayan bir askerin ayağını koyup çekilmiş fotoğrafları vardı o gün medyada. Benim öğretmenlere eğitimin önemiyle ilgili, onları motive etmek için yaptığım bir toplantıda. Ben hepsine şunu söylemiştim o zaman: “Şu bayrağın altında bir saniye birlik ve beraberlik içinde nefes alıyor olduğumuzun şükrünü eda etmek için alınımızı secdeye koysak, bir ömür boyu alınımızı secdeden kaldırmazsak bunun şükrünü eda edemeyiz.” demiştim ve hâlâ aynı fikirdeyim. Biz birlik ve beraberliğimizi bu göç konusunu da en yüksek seviyeden, hassasiyetle değerlendirerek yönetiyoruz. Birliğimizi, beraberliğimizi bozmaması gerekir, iyi de yönetmeye çalışıyoruz elimizden geldiği kadar. İnsani hassasiyetlere de dikkat ediyoruz. Yani Allah korusun... Şimdi, işte, Irak'taki kişiler geçmişten bugüne bir sürü sorunlar yaşadılar, gelmek zorunda kalanlar oldu. Suriye'de benzer bir durum ortaya çıktı, gelmek zorunda olanlar oldu, Afganistan'da hakeza aynı şekilde. Dolayısıyla, biz, bu anlamda işte hedef ülke, transit ülke meselesinde de Türkiye konumu itibarıyla zaten bir geçiş güzergâhının üzerinde ve onun dışında da insanlar oraya gitmek isteyip... İşte bizdeki anketlerde de anket demeyeyim de biz yabancılarla mülakatlar yapıyoruz, görmüşsünüzdür mülakat salonlarımızı, uzmanlarımızla büyük ihtimalle konuşmuşsunuzdur. İşte Afganistanlılardan, mülakat yaptıklarımızdan yüzde 68,8'i Avrupa'ya geçmek için geldiğini söylemiş, Pakistanlıların yüzde 55'i Avrupa'ya geçmek için geldiğini mülakatlarımızda söylemiş. Dolayısıyla hedef ile şey karışıyor.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Buradaki koşulları uygun görünce zaten hedef şaşıyor, burada kalıyor.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Ama emin olun Sayın Vekilim, biz çok yoğun çalışıyoruz, çok geç saatlere kadar çalışıyoruz. Bu süreç içerisinde kurumsallaşırken dediğim gibi 1.500’e yakın bu işin uzmanı, bütün dünyada nereye gönderirseniz bu işin dersini verebilecek arkadaşlar yetiştirdik. Bu süreci elimizden geldiği kadar yönetmek için gayret gösterdik, gösteriyoruz. Tabii, işte, sosyal medyaya yansıyan... Oralarda da belli bir dengeyle hareket etmemiz gerekiyor ve bu da önemli diye değerlendiriyoruz. Ama büyük resme bakıldığında iyi bir noktada yönetmeye gayret ettiğimizi takdir edersiniz umarım. Uyarılarınızla ilgili olarak da biz notlarımızı aldık...

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Yani yerinde çözüm benim için çok önemli, o anlamda söyledim. Siz, o konuda...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Efendim, onu da işte, uluslararası camianın olaya sahip çıkması, bunun bir insanlık dramı olduğunun farkına varması, ülke menfaatlerinden öte oradaki insanların da menfaatlerini düşünebilir hâle gelmeleri lazım. Orada savaşırlarken arada insanlar kalıyor ve ayrılmak zorunda kalıyorlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Mahmut Bey, son bir soru, kapatalım artık.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tamam, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Genel Müdürüm, göçmen kaçakçılığı yaptığı tespit edilen hiç kamu görevlisi var mı? Diyebilirsiniz sizin bildiğiniz var mı? Evet, bize gelen bilgilere göre, kurumun aracıyla göçmen taşıdığı gerekçesiyle açığa alınanların olduğu söylendi, bu iddia anlamında. Nerede dersiniz, Şanlıurfa Ceylanpınar’da böyle bir iddia var. Doğru mu? Doğruysa bu gibi örnekler ne kadar var? Ne durumda, açığa mı alındı? Ne oldu?

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Göçmen kaçakçılığına karışan bu anlamda göç çalışması ne kadar var?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Diğer kamu görevlileri de olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kamu görevlisi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, kamu görevlisi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Soruyu değiştirelim, göçmen kaçakçılığına karışan kamu görevlileri...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Ceylanpınar’daki meseleyle ilgili tam, net bir şey söyleme ihtimalim yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tamam, bilgi notu istiyoruz o zaman.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Bilgi notu istiyorsunuz, onu ulaştıralım sizlere.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tamam, onu istiyoruz.

Şimdi, biz, sizden, Mahmut Bey, en başta söylediği bir belgeden bahsetmişti, o belgelerden istiyoruz. Görüşme belgelerinden, üstü kapatılarak, hani nasıl oluyor. Van’da istedik onu aslında. Mülakatlar yapıyorsunuz ya, hangi soruları soruyorsunuz, hangi cevaplar veriliyor? Birkaç örnek istiyoruz, isimler olmadan.

İkincisi, bu sınır dışı edilen, en son muz konusunda sınır dışı edilen Suriyelilerle ilgili bilgi notu istiyoruz. Bir de göçmen kaçakçılığımıza karışanlarla ilgili bilgi notu istiyoruz; üç tane bilgi notu istiyoruz Başkanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani kamu görevlisi, genel ifade...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Vekilim, belki şey bizde olmayabilir ama temin etmeye çalışalım. Şimdi, kamu görevlisi dediğimiz 4 milyon...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şöyle diyelim, sizin işlem yaptığınız o zaman. Sizin Göç İdaresinde, hakkında işlem yapılan.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün personeli anlamında bir bilgi arz ederiz biz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU– Onu şeye soralım, anladım ben. Onu Emniyete sormamız lazım, anladım farkını ama sizden bu anlamda suça karışmış...

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Ambulansla da yapmış olan olabilir, Sağlık Bakanlığının...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, ambulansla da var. Ambulansla getirilip evlilikler yapıldı, bu anlamda yani Akçakale’de oldu vesaire. Yani sağlık gerekçesiyle ambulans gidiyor, oradan insan getiriliyor...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Mahmut Bey, bu soru doğru da şimdi şey ya bu... Bunu Emniyetin göçmen kaçakçılığı şubesi var ya, ona soralım, onu da soralım, resmî olarak isteyelim. Sizden de şey istiyoruz: Göç İdaresinde çalışıp...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama vesairesi de var işin içinde. Fotoğraflar gönderiliyor, “beğen” deniliyor, ambulansla getiriliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Şimdi, tabii, düzensiz göçü konuşuyoruz, geçen hafta da bu hafta da onun üzerine gittik. Ben, netice olarak şunu söyleyeyim: Bu düzensiz göç de olsa ortada tabii ki yola çıkanların hepsi insan ve insan haklarına uygun davranılması gerekiyor. Geri gönderme merkezinde de tutulsa, sınır dışı da

edilse bu süreçlerin tamamında insan haklarına, hukuka, vicdana uygun olarak hareket edilmesi gerekiyor. Bu konuda Göç İdaresinde, Türkiye’de bir irade var, teşekkür ediyoruz. Zaten, Göç İdaresi kurulurken daha önce bu göç iş ve göçmen işleri güvenlik konseptiyle Emniyet Genel Müdürlüğünün bünyesindeydi. Şimdi Göç İdaresine alındı ve dolayısıyla, Göç İdaresini kurmaktaki maksat da aslında kanun koyucunun göçü yönetme iradesi. Göç engellenecek, küfredilecek bir olay olmaktan öte, yönetilmesi gereken bir olay. Biz de Göç İdaresinden bunu bekliyoruz. Hüseyin Bey söyledi başta, Polonya-Belarus sınırındaki konuda, şimdi, 10’a yakın göçmen soğuktan hayatını kaybetmiş. Ha “Bunlar nereden geldi, nasıl geldi?” vesaire, bu ayrı bir konu ama bu insanların ölümüne insanlık göz yummamalı, bu yanlış. Nasıl Ege’de elleri kelepçelenip Yunan botları tarafından, askerleri tarafından denize atılan, ölüme terk edilen insanlara yapılanları eleştiriyorsak burayı da eleştiriyoruz. Bunların hepsi insan haklarına aykırı. Hüseyin Bey, bizim daha önce, sizden önce Yunanistan’daki kampları ziyaret etme konusunda bir talebimiz oldu Dışişleri Bakanlığımız aracılığıyla, 2 defa, geçen yıl; 2’si de reddedildi farklı gerekçelerle. Biz dedik ki: “Gelin, Türkiye’deki kamplara istediğiniz kadar gidelim, farklı yerlere gidelim. Ya, sorun varsa beraber tespit edelim ama biz Yunanistan’daki durumu da görmek istiyoruz. Sorun tek başına Yunanistan’ın sorunu değil, dünyanın sorunu ve Yunanistan’dan da geçerken transit ülke olarak kullanılıyor. Bu adalardaki durumu görmek istiyoruz.” Ama Yunanistan 2 sefer de farklı gerekçelerle bunu reddetti. Yani belki Polonya’ya gitmemiz çok zor olabilir ama Komisyon olarak Yunanistan’ı bir ziyaret hedefimiz daha önceden de var, bunu biz, tekrar bu yıl da yenileyeceğiz. Eğer adaları kabul etmiyorlarsa en azından Atina’da bu konuyu görüşmek üzere bir toplantı yapabiliriz diye düşünüyorum.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkanım, şu aşamada can alıcı bir noktada olması sebebiyle, en azından Komisyon olarak ya da Meclis olarak hani, kayıtsız kalmadığımızın kamuoyuna deklare edilmesi için de en azından bir girişim, bir talep ya da en azından ortak bir akılla bir şeyler yapılmalı diye düşünüyorum. Çünkü bu dönemde hakikaten sessiz kalmak bile neredeyse suça ortak olmakla eş değer anlamına geliyor. Ortak bir akılla ne yapılabilir?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – 10 göçmen hayatını kaybetti soğukta, olacak iş değil yani 1 insanın ölümü tüm insanlığın ölümüdür bizim için netice itibarıyla.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Kesinlikle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tabii, biz bu konuda hem Avrupa Birliğini hem o Polonya'yı hem Belarus'u kınıyoruz açıkçası. Ben de takip ediyorum birkaç gündür ama o konu bize şunu da gösterdi: Göçmenlere karşı hani önlemler alıyoruz ya düzensiz göçmene karşı, bu sefer göçmen rota değiştiriyor yani süreç durmuyor, kaynak ülkedeki problem giderilmediği sürece bu süreç bir şekilde yürüyor.

Şimdi, haritadan bakarsanız yani işte Polonya-Belarus sınırı Karadeniz'in kuzeyinde. Büyük bir ihtimalle, demek ki göçmenler Karadeniz'in kuzeyini de kullanmaya başladılar göç rotası olarak, daha önce Anadolu'yu kullanıyorlardı, işte, Ege'yi kullanmaya başladılar, Kıbrıs'ı kullanmaya başladılar, Kıbrıs yetmedi, bu sefer daha da Afrika'ya indiler, biliyorsunuz işte Afrika ülkelerini kullanmaya başladılar, geçişler oldu. Tabii ki sorun, Servet Bey de söyledi...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Dünya nizamı sorun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – ...kaynakta insanların insani yaşamlarının sağlanması.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Kesinlikle.

Sayın Başkanım, siz bitirmeden önce, sizi bölmek istemedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buyurun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sadece deminki sohbetlerden de... Gerçekten, popülizmi daha kaba popülizmle yenebileceğini sananlara hani, bir hatırlatmamız gereken bir şey olduğunu düşünüyorum. O zaman yurt dışında görmüştüm, hani, böyle, tam da göçmen karşıtlığının, yabancı düşmanlığının yükseldiği bir dönemde “Bizi soyanlar göçmen ve yoksul değil, buralı ve zengin.” şeklinde bir duvar yazısı vardı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Nasıl?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – “Bizi soyanlar göçmen ve yoksul değil, buralı ve zengin.” şeklinde hani, o göçmen karşıtlığına, yabancı düşmanlığına bir tepki olarak bir duvar yazısı görmüştüm. Hani, gerçekten, çoğu zaman bu yaşadığımız bazı olaylarda da popülizmi daha kaba bir popülizmle yenebileceğini sananlar, bu durumu maalesef ki körükleyenler de oluyor ama tabii, bizler yine bunun önüne geçmek için yapılması gerekenleri birlikte yapacağız.

Bir de bir konuda Sayın Başkan, Genel Müdür Yardımcımız söyleyince fark ettim, ALO 157'de yaklaşık 6 ya da 7 dil vardı.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kürtçe düşünüyor musunuz? Ben sizden önce sorayım. Düşünüyor musunuz, bir planlamanız var mı?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Irak, İran ve Suriye sınırında nüfus genellikle... Benim kendi öz akrabalarım var. Hani “Kürt” derken çoğu, mesela Irak’ta yaşayan akrabalarım, örneğin, Arapça bilmiyor, Türkçe de bilmiyor ama Kürtçe biliyor. Ya da Suriye’den gelenler konusunda, bu konuda bir çalışma var mı ya da Arapça bilmeyenler konusunda ne yapılıyor?

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Sayın Vekilim, az önce söylediğim gibi ilk başladığında daha azdı, zamanla arttı. Hâlihazırda da mesela -az önce Sayın Başkanımızın söylediği konuyla ilgili ben rakamları istemiştim arkadaştan- oraya, YİMER’e gelen telefonlar sayesinde 13.617 kişinin hayatı kurtarılmış durumda yani Sahil Güvenlik Ege’de ciddi manada faaliyet gösteriyor. Bizim Göç İdaresi olarak sadece kendi kurumumuzda değil, onun dışında -Emniyetti, Jandarmaydı- diğer birimlerde bir göç kurulumuz da var biliyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın Başkanım, siz bürokratik bir mekanizmanızın ama Komisyon üyelerimizden Kürtçe talebi var, bazı üyelerimizin Kürtçe talebi var; bunu da Bakanlığımıza iletirseniz iyi olur.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Anlaşıldı Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Teşekkür ederiz.

GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI VEKİLİ MEHMET SİNAN YILDIZ – Ben bir konuyu daha arz etmek istiyorum kısaca yani konuyla da bağlantısı olduğu için. Biz tabii, göç konusunu yönetirken diğer kurum, kuruluşlarla iş birliği hâlinde, bir koordinasyon hâlinde bunu yapmaya da çalışıyoruz. Kendi Bakanlığımızın içindeki diğer birimler başta olmak üzere, bunun dışında Sağlık, Milli Eğitim, işte Çalışma Bakanlığında, diğer birimlerde “Göç Kurulu” diye de bir kurulumuz var. Bu kurul, Bakanımız başkanlığında, diğer bakanların, bakan yardımcılarının katılımıyla -işte yurtdışı Türklerden tutun, Kızılaydan tutun ilgili tüm kurumların- bu alanın içerisinde yer alan bütün birimlerin yer aldığı bir kurul. Belli aralıklarla orada da değerlendirmeler yapılıyor. Bu anlamda orada belirlenen hususları da biz Göç İdaresi olarak hem takip ediyoruz hem de hayata geçirmeye çalışıyoruz.

Sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın Başkan, teşekkür ederim; size, kurumunuza, Bakanlığınıza teşekkür ediyoruz.

Biz sınırdan da gördük, hem güvenlik kuvvetlerimiz hem Göç İdaresimiz bu konuda gerçekten ciddi bir çaba içerisinde. Biz her zaman bu konudaki mücadelenizin yanındayız; yapmamız gerekenler, hukuki değişiklikler konusunda da bunları çalışıyoruz, her zaman da hazırız.

Son olarak şunu söyleyeyim: Göç, göçmen, sığınmacı konusunda vicdani, insani, hukuki yaklaşımları yabancı düşmanlığından beslenen siyasi manipülasyon merkezlerine asla teslim etmemeliyiz. Bu çok önemli bir konu, siz de ifade etmişsiniz.

Teşekkür ederiz, sağ olun.

Toplantımız bitmiştir.

Kapanma Saati: 15.52